Է. ՏԱՐԻ 1816 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 25 ԱՐԱՑ 4382 — Հ. Տ. 1 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 — Ն. Տ. 13 ՓԵՏՐՈՒՆՂ 1890 — ՀԻՃՐ. 22 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԱԽՐ 1307 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԵՒ ԻՍԼԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌وك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԻՆ

ԳՆԵՐ

Տարեկան	»	160
Վեցամսեայ	»	80
	»	40
Տարեկան	»	200
Վեցամսեայ	»	100
Օտար երկիրներու տարեկան գին		56
» » վեցամսեայ	»	28

Դուռը զրկուած յրագրաց մասին խնդրը Տնօրէնութեան վրայ է խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԴԻՊՔԵՐ

Պելկրատի քաղաքային խորհրդոյ նախագահ Պ. Փաշիչ այս օրերս Եւրոպա կ'ուղեւորի, պաշտօնական նպատակ ունենալով քաղաքապետական հաստատութիւններն ուսումնասիրել։ Բայց ամենէն առաջ Ռուսիա պիտի երթայ և ընդ երկար պիտի մնայ. որովհետեւ Սերպիոյ արմատական նախարարութեան կողմէ քաղաքական պաշտօն ունի ռուս կառավարութեան և ազգին մօտ։ Արդի սերպ նախարարութիւնը մեծ վստահութիւն չի տածեր Փեթերսպուրկի սերպական դեսպան Պ. Սիմիչի վրայ։

—Սերպ կառավարութեան և բանակին միջեւ վէճը վերջ չդտաւ դեռ։ Մինչ Պելկրատի պաշտօնաթերթը կը շարունակէ զինուորական կարգաց մէջ անակնկալ պաշտօնանկութեանց և անուանմանց ցուցակներ հրատարակել, մայրաքաղաքին մէջ գտնուող սպայից խումբն իրենց մէջ հանգանակութեամբ զինուորական նոր թերթ մը սկսաւ հրատարակել, Զդ Բոնէ անուամբ։ Այս թերթին առաջին թիւը կը պարունակէ կծու յօդուած մը, որով կը զգուշացնէ սերպ կառավարութիւնը բանակին գործոց խառնուելէ։

—Մեծին Բրիտանիոյ և Սերպիոյ միջեւ առեւտրական դաշնագիրն, որ տասն տարոյ պայմանաժամով 1880 փետր. 7ին կնքուած էր, անցեալ շաբթուն լրացաւ։ Երկամեայ պայմանաժամով առժամանակեայ պայմանագիր մը կնքելու համար բանակցութիւնք տեղի կ'ունենան Պելկրատի անգլիական դեսպանին և սերպ կառավարութեան միջեւ։

—Սերպիայէ մեկնելէն առաջ, չեռնակորեան պատուիրակ Պ. Վուքովիչ յայտարարեց սերպ կառավարութեան թէ Չեռնակորայի իշխանն յոյժ եղբայրական զգացումներ կը տածէ Օպրենովիչեան գերդաստանին նկատմամբ։ «Շատ ի դէպ էր այսպէսի յայտարարութիւն մ'ընել դէթ առ ի քաղաքավարութիւն, կ'ըսէ Թայմսի թղթակիցն, որովհետեւ Պ. Վուքովիչ իւր այցելութեան միջոցին չծածկեց ընաւ թէ իւր տէր փափաքող է Սերպիացւոց իշխելու։»

— Փանիցա հազարապետին հետ ձերբակալուած սպայից թիւը տասնի հասաւ։ Ասոնցմէ երեքը մէկ մէկ դունդի կը հրամայէին և երկուքը՝ մէկ մէկ հեծելազունդի։ Քանի կ'երթայ մեծազոյն հաւանութիւններ կ'առնուս այս գործ։ Թայմս ցաւ կը յայտնէ որ Պուլկարիոյ համբաւեալ հանդարտութիւնն, յորմէ այնչափ գոհ էին Պուլկարիոյ բարեացակամք, այսպէս յանկնկալս կը խռովի ներքին տարաձայնութեամբ մը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՈՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱՑ ԴԱՏԸ

Ֆրանսայի դատական իշխանութիւնը վերջապէս որոշեց թէ Քոնթուառ տ'Էսքոնթի և Մետաղաց Ընկերութեան խորտակումը սեղանաւորաց ոմանց ապօրէն գործունէութեան հետեւանք էր, մինչդեռ ըստ ոմանց սովորական դժբախտութիւն մը կը համարուէր։ Սէնի (Փարիզի) դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Փրինէ հրամանագիր մը հանելով պատժական դատարանին առջեւ զրկեց զՊ. Էտուառ Հէնչ, լուծեալ Քոնթուառ տ'Էսքոնթի վարչական խորհրդոյ նախագահ, զՊ. Էմիլ Լաֆֆիէռ, նախագահ Մետաղաց Ընկերութեան վարչական խորհրդոյ, և զՊ. Սըքրէթան, տնօրէն Մետաղաց Ընկերութեան։

Կը յիշուի թէ 1889 փետր. ի մէջ լուր եկած էր թէ Քոնթուառ տ'Էսքոնթի մեծ վնաս կրած է Մետաղաց Ընկերութեան պղինձի շահագիտութեան գործին մէջ։ Հետեւապէս իւր բաժնեթղթի 200 ֆր. ինկաւ։ Մի քանի օր ետքը, Քոնթուառ տ'Էսքոնթի տնօրէն Պ. Ֆանֆէռ Ռոշռ ինքնասպան եղաւ։ Բաժնետերաց և աւանդատուաց մէջ սարսափ տիրեց, և ամեն ոք իւր բաժինը ծախել կամ իւր դրամն ետ պահանջել սկսաւ։ Փետր. 28էն մինչև մարտ 12 Քոնթուառն 182 միլիոն ֆր. ետ տուաւ, փոխ առնլով Ֆրանսայի Դրամատունէն և Փարիզի Դրամատունէն։ Այս ապացոյցներն արժանացաւ շնորհիւ ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէի միջամտութեան, որ իրեն պարտականութիւն համարեց սեղանաւորական մեծ տագնապի մը առաջքն առնուլ, որ անխուսափելի էր եթէ Քոնթուառն իրեն աւանդ տրուած դրամները չկարենար հատուցանել անմիջապէս։

Բայց միեւնոյն ժամանակ դատական նախարար Պ. Թէվֆնէ դատական քննութիւն մը բացաւ։ Երկու շաբաթ ետքը, պուլանժէական երեսփոխան Պ. Լօռ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ հարցապնդում մ'ըրաւ Մետաղաց Ընկերութեան խորտակման նկատմամբ. և յետ երկար վիճաբանութեան, երեսփոխանական մեծամասնութիւնը սա որոշումը տուաւ թէ կառավարութիւնը պարտի քննել ստուգել թէ ո՞յց ոմանց յանցապարտ արարքներուն հետեւանք է այս դժբախտութիւն, որ մեծ հարուած կուտայ հանրային վարկին, եւ ծանր վնասներ կրել կուտայ շատ մը միջին և ստորին կարգի ընտանեաց, որք իրենց բովանդակ խնայութիւնները վստահած էին Քոնթուառին, և բաժնեթղթոց ահռելի անկմամբ գրէթէ իրենց բոլոր դրամագլուխը կը կորուսանէին։

Այս վիճաբանութեան հետեւեալ օրը Քոնթուառի տնօրէնք հրաժարեցան, և առժամանակեայ երկու տնօրէնք անուանեցան, որք հաշիւները քննելով տեղեկագրեցին թէ Քոնթուառի վարչութեան մէջ անկանոնութիւնք և կասկածելի արարք մուտ գտած էին։ Անոր վրայ Պ. Փրինէ դատական քննութիւն մը կատարեց։ Քոնթուառի տնօրէնք ամբաստանեցան թէ (Ա.) Քոնթուառ տ'Էսքոնթի Դրամատան և Մետաղաց Ընկերութեան դրամագլուխները փճացուցած են անխորհուրդ ձեռնարկութեամբ։ (Բ.) թէ՝ դրամատան և թէ Ընկերութեան բաժնետէրերը խաբելու և անոնց կասկածները չարթնցնելու համար, կեղծ շահաբաժիններ տուած են՝ դրամագլխէն առնլով, և (Գ.) խօսք մէկ ըրած են արուեստական կերպիւ պղինձի գինը բարձրացնելու համար այն սովորական գնէն որ բնական մրցմամբ և տուրեւառով կ'որոշուէր կը հաստատուէր։ Յայտնի է թէ ֆրանսական օրէնքն յատուկ յօդուածով մը կ'արգիլէ վաճառաց գինն արուեստական կերպիւ բարձրացնելու նպատակաւ եղած միաբանութիւնը։

1889 ապրիլ 19ին նախկին Քոնթուառ տ'Էսքոնթը լուծուելու բաժնետերաց գումարման մը մէջ, և Պ. Մարօ և Պ. Մոնչիքուռ հաշուեյարդար կարգուեցան, նոր Քոնթուառ մը կազմելու արտօնութեամբ։ Նոր Դրամատունը կազմեցաւ 40 միլիոն ֆր.ի դրամագլխով, 500 ֆրանքնոց 80 հազար բաժնի վրայ։

Մետաղաց Ընկերութեան գործին նկատմամբ դատական նախարարին բացած քննութիւնն ապրիլ 16ին վերջացաւ, և ընդհանուր դատախազն հարցաքննութեան ենթարկեց զՊ. Սըքրէթան և զՊ. տը Լաֆֆիէռ։ Երկուքն ալ ամբաստանուած էին պատժական օրէնքի 419րդ յօդուածին և 1867ի աւանդի օրէնքին հակառակ վարմանց պատճառաւ։ Մետաղաց Ընկերութեան գործին հարցաքննութիւնն ևս Պ. Փրինէի յանձնուեցաւ։ Հաշուեյարդարներուն տեղեկագրէն երեւցաւ թէ Մետաղաց Ընկերութիւնը մինչեւ ապրիլ 13 կրած էր 120 միլիոն 968, 236 ֆր.ի վնաս, առանց հաշուելու այն վնասներ որք յառաջ կուգան կարգ մը պայմանագրութեանց չկատարուելէն և պղինձի գնոյն կրած մեծ անկումէն։ Սեպտ. 30ին Սէնի առեւտրական դատարանը, Քոնթուառ տ'Էսքոնթի երկու հաշուեյարդարներուն կողմէ Պ. Ցանֆէռ Ռոշռոյի ժառանգութեան դէմ բացուած դատը քննելով, որոշեց թէ Քոնթուառի տնօրէնք պատասխանատու են, բայց անոնց ուղղամտութիւնը խնդրոյ ներքեւ չի կրնար ձգուիլ։

Այս վճռէն ետքը, Քոնթուառի նախկին տնօրէնք և հաշուեքննիչք, ի բաց առեալ զՊ. Հէնչ, իրենց քսակէն 25 միլիոն ֆր. առաջարկեցին բաժնետերաց՝ ի մասնակի հատուցումն այն վնասուց զորս պատճառած էին իրենց անխորհուրդ գործովք։ Դեկտ. 28ին գումարեալ ընդհանուր ժողովոյ մը մէջ, բաժնետերաց ընդունեցին այս գումար։ Պ. Հէնչ իւր կողմէ առաջարկ մ'ըրաւ որ չընդունուեցաւ։ Քննութիւնն յառաջ տարուելով, այն եզրն ունեցաւ որ վերեւ յիշուած երեք անձինք պատժական դատարանին առջեւ զրկուեցան։ Փարիզի Դրամատան դերեւոյթագահ Պ. Ժուպէռ եւս այս երեքին հետ դատի ենթարկուած է ըստ ենքարկուած է ըստ եւեցաւ, բայց յետոյ հերքեց հեռագիր մը (*) Իսկ երկուց հաստատութեանց միւս 28 տնօրէնք դատաստանէ զերծ կացուցուեցան, իրենց անձնական պատասխանատուութիւնը ապացուցուած չլինելով։ Բայց կարգ մը բաժնետերաց բողոք պիտի բառնան հարցաքննիչ դատաւորին որոշման դէմ, և նախ և առաջ այս բողոք պիտի քննուի, որով երեց կամ չորեց ամբաստանելոց բուն դատաստանը ժամանակ մը կը յապաղի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴՈՐԵՐ

Ռուս կառավարութիւնը, տեսնելով թէ Պալթիկ ծովու և Սեւ ծովու ռուսական նաւարանք փափաքուած արագութեամբ չեն շիներ այն նոր մարտանաւերը որովք ռուս նաւատորմն օժտել որոշուած է, երեք ճարտարապետներ զրկեց Անգլիա, իւր հաշուոյն երկու մեծ զրահաւորներ շինել տալու համար անգլիական նաւարանաց մէջ։ Այս զրահաւորք դեռ ևս նմանը չտեսնուած զօրութեամբ մեքենայներ պիտի ունենան, և Քրուփի ամենախոշոր թնդանօթով պիտի բազմազինուին։ Զարմն անձամբ կը հրամէ այս գործի։

—Կեդրոնական Ասիոյ մէջ Ամուրի հեծելագնդոց ենթասպայ խազի Պ. Փիվցով անցեալ նոյմ. ամսուն ճամբայ ելաւ Ամուր գետի վրայ։ Պիսկովշչէնք քաղաքէն, ձիով մինչեւ Փեթերսպուրկ ուղեւորելու համար։ Դեկտ. ամսուն, սիպերիացի վաճառականք այս յանդուգն զորականին պատահած են մերձ յիրգութիւնք, 2 000 վերստի հեռի իւր մեկնակէտէն։ (Հինգ վերստի մէկ ժամու ճամբայ է։) Պ. Փիվցով այդ ճամբորդութիւնը կ'ընէ իւր հեծելազնդի ձիով, առանց ընկերի, և օրն 75 վերստի ճամբայ կ'առնու։ Թէ՝ ձիուն և թէ ձիաւորին կորովի երեւոյթէն դատելով, կը գուշակուի թէ Պ. Փիվցով յաջողապէս ի գլուխ պիտի հանէ հեծելազօրաց տարեգրութեանց մէջ նմանը չտեսնուած այս ուղեւորութիւնն, որովհետեւ իւր մեկնակէտէն մինչեւ Փեթերսպուրկ 8 000 վերստի կամ 8 500 քիլոմէթրի ճամբայ է, ուր 40 ստուգման ցուրտ կը տիրէ, և հարկադրեալ է երբեմն գիշերներն ալ ճամբորդել՝ ինքեան գտնելու համար։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Ի մնաց պիտի հրատարակուին Իտալիոյ արտաքին գործոց նախկին նախարար հանգուցեալ Ռոպիլանթ զօրավարի յիշատակագիրք։ Ռոպիլանթ Երբեակ Նիզակակցութեան կնքման գլխաւոր ջատագովներէն մին եղած է։ Եւ հետաքրքրաշարժ է իւր յիշատակագրաց մէջ ըրած սա յայտարարութիւն թէ «Մեր բուն նպատակ մի և անփոփոխ է, առ որ կը ձգտինք ամենքս անխտիր, այսինքն՝ Թրիէսթէի և Թրենթինոյի ազատումն աւստրեան տիրապետութենէն։ Բայց պէտք է որոշումմ մը տալ. կա՛մ պատերազմ հրաստարակենք Աւստրիոյ դէմ, և կամ դաշնակցինք անոր հետ։ Միջին ճամբայ չկայ։ Եւ մեր նպատակին աւելի դիւրաւ կը հասնինք Աւստրիոյ հետ դաշնակցելով։» (Մարկ. Օրէնդրաշ.)

Ի ԴԵՐՄԱՆԻԱ

Գրէթէ ամեն կուսակցութեանց վերաբերեալ լրագիրք կը գովեն Վիլհէլմ Կայսեր նախաձեռնութիւնը՝ գործարանական խնդրոյն միջազգային կարգադրութեան մասին, որպէս բացատրեցինք երէկ։ Մինչեւ իսկ լրագիրք ոմանք գարմանք կը յայտնեն թէ երիտասարդ Կայսրը, զոր լոկ զինուորական եռանդեամբ ոգեւորեալ կը համարէին ի սկզբան, տնկերային բարեկարգման նախաձեռնութիւն կը ցուցնէ այժմ, տնտեսական խնդրոց եւս դիտակցութիւն և հոգածութիւն ի հանդէս բերելով։

—Աւստրիական լրագիրք գարմանք կը յայտնեն որ Կայսրն, Իշխան-Նախարարապետին պատուիրելով որ անգլիական, ֆրանսական, գերմանական և պելժիական կառավարութեանց հետ բանակցութեան մտնէ, չի յիշեր զԱւստրիա, որ ո՛չ նուազ զբաղեալ է գործաւորական խնդրովք, և այսպէս երկրորդական կառավարութեանց կարգին մէջ կը թողու Վիեննայի կառավարութիւնը։

—Վիլհէլմ Ա. Կայսեր զուակունք չարքաշ կրթութիւն մը կ'առնուն։ Պալատական պերճութեան տպաւորութիւններէն ըստ կարի հեռի տպրելու համար, իւր որդիք, որոց երիցագոյնն ութամեայ է դեռ, Հանովէր պիտի զրկուին, և հոն քաղաքային հասարակ վարժարանաց մէջ պիտի կրթուին։ Կայսրը շատ տխուրժած է Հանովէրէ, ուր նախկին հակաբրուսական թագաւորին հպատակներն յոյժ սիրալիր ընդունելութիւն բած են իրեն։ Այս առթիւ Վիլհէլմ Ա «մայրաքաղաք և արքայական ոստան» տիտղոսը տուած է Հանովէր քաղաքին։

Ի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Կակկութայէ կը հեռագրուի թէ բորոտութեամբ վարակեալ թշուառք պիտի հրճուին Կայլէսի իշխանին երէց որդի Ալպէրթ-Վիքթոր իշխանին ի Հնդկաստան ուղեւորութենէն։ որովհետեւ այս առթիւ Հնդիկ մեծատուն մը, Սրբոյ Բուիչաու Փրթիթի 100,000 ռուբլի (10,000 ոսկի) կը նուիրէ Պոմպայի մէջ բորոտներու հիւանդանոցի մը շինութեան համար։ Նապապ Ուն Ղազատ ալ Քաթիվար նահանգին մէջ նմանօրինակ հաստատութիւն մը հիմնել խոստացած է։ Կակկութայի մէջ եւս նոյն նպատակաւ հանգանակութիւն բացուած և արդէն 45,000 ռուբլի ստորագրուած է։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Շուէտի հակադերեւական ընկերութեան նախագահ Պ. Զախրիսէն մարդասիրական նպատակաւ արշաւանք մը պիտի ընէ ի Կեգբ. Ասիա։ Մայիս ամսուն ճամբայ պիտի ելնէ, և Մոզամբիքէ դէպ ի Թանկանիքա լիճը պիտի երթայ, և անտի դէպ ի Վիքթորիա Նիանզա լիճն։ Իւր նպատակն է Ուժիժիի և Վիքթորիա Նիանզայի միջեւ կայարաններ հաստատել, այն կողմերը գերեւաց որսացումն և տուրեւառը խափանելու համար։ Իրեն պիտի ընկերանան հարիւրի չափ շուեցացի գործաւորք, և ի Մոզամբիք 1,500 բնիկներ պիտի վարձէ և սպառազինէ, ձեռնարկութիւնն յաջողապէս ի գլուխ հանելու համար։ Շուէտի կառավարութիւնն ո՛ և է նպաստ չի տար իրեն։ Կէս միլիոն մարք կ'ենթադրուի արշաւանքին ծախքն և այս գումարին կէսէն աւելի ստորագրուած է արդէն Շուէտի, Պելժիոյ և Միացեալ Նահանգաց մէջ։

ՊԵՍԱՐԱՊԻՈՅ ՎԱՆՔԵՐՆ

Երբ Պեսարապիա Ռումանիոյ ձեռքն էր, Ռումանք, ուրիշ հաստատութեանց հետ, նաեւ շատ մը վանքեր հիմնեցին հոն, և այս վանքերու յատկացուցին կալուածներ և եկամուտներ։ Այս բարեբեր և ամեն տեսակէտով կարեւոր նահանգն իւր ձեռքն անցունելէն ի վեր, Ռուսիա հետամուտ է հոն ռուս տարրը զօրացնելու և ռումն տարրը տկարացնելու։ Մեծ թիւով ռուս գաղթականք հաստատեցան ի Ռումանիա, և բնիկ Ռումանք կամայ ակամայ տեղ տուին անոնց, իրենք ալ ռուսական հողը գաղթելով, կամ ի Ռումանիա մնալով։ Վանուց յուրմէ առաջուան հոգ ռումն ազգաբնակութիւնը չմնաց։ Ռուս կառավարութիւնը պատրուակ մը կը փնտռէր վանքերը ռուսացուցման գործին ծառայեցնելու, և Լ. Հերեւի մէջ կը կարդանք թէ այդ պատրուակ գըտնուած է արդէն։ Ռուսասէր ռումն կալուածատէրերց ոմանց նախաձեռնութեամբ, հանրագրութիւն մը կը ստորագրուի Պեսարապիոյ մէջ, որով ռուս կառավարութենէն կը խնդրուի յիշեալ վանուց եկամուտներն յատկացնել ռուսական վարժարանաց հաստատման Պեսարապիոյ մէջ, որպէս զի ռուս լեզուն ու գրականութիւնն աւելի շուտ հաստատուին և ծաւալին բընիկ ժողովրդեան մէջ, որ կ'երեւի թէ չունի ուրիշ փափաք բայց եթէ ռուսանալ ժամ յառաջ։ Բնական է որ այս հանրագիր, վերէն թելադրուած, վաղ ընդ փոյթ պիտի ընդունուի և գործադրուի, որով ռումն լեզուն և ըզգացումն, վառ պահելու և ռումնական վարժարաններ պահպանելու սահմանուած վանքեր տիրող քաղաքականութեան պիտի ծառայեն յետ այսորիկ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գործաւորական խնդրոյն վրայ գերման դեսպանին առաջարկութեան Պ. Սիֆիլէր պիտի պատասխանէ եղեր թէ Զուիցերիոյ կառավարութիւնն արդէն այնպիսի առաջարկ մ'ըրած է Ֆրանսայի՝ գործաւորական խնդրոյն կարգադրման համար միջազգային Դեսպանախորհրդոյ մը գումարումը խնդրելով։

—)(71)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՌՆ ԵՐԻՐԴԻ

ԱՆՑԵԱԼԸ

Ռընոտիէռ ներս մտաւ ու բարեւեց զանոնք։ Տանապետը կը ճանչնար, բայց ոստիկանը տեսած չէր բնաւ։

Բայց այդ թշուառականներուն բնազդումն այնքա՛ն զօրաւոր է որ իսկոյն գուշակեց թէ թշնամի մը ունէր իր դէմ եւ վտանգը նշմարեց։

Բժիշկը ներս մտնելուն պէս, տասնապետը խոհեմութեամբ եւ գրեթէ առանց նշմարուելու, գնաց կանգնիլ անոր եւ դրան միջեւ։

—Պարոն Ռընոտիէռի՞ հետ խօսելու պատիւն ունիմ արդեօք, հարցուց Մարէսքօ քաղաքավարութեամբ խոնարհելով։

—Այո՛, պարոն։ Հաճիլք ըսել թէ ի՞նչ կայ։

—Ես ոստիկանութեան պաշտօնեայ եմ, պարոն, աւասիկ այցեատոմս։

—Զեզ հետ ի՞նչ գործ կրնամ ունենալ։

—Դուք, պարոն, ոչինչ։ Իսկ ես շատ բան։

Թղթապանակ մը հանեց ու ձերբակալման հրամանագիր մը ցոյց տուաւ։

—Այս հրամանագրոյ գործադրութիւնն ինձ յանձնուած է ձեզ դէմ։

—Ի՞նձ դէմ, պարոն, ըսաւ Ռընոտիէռ, մահացու հարուած մը ստանալով այս խօսքէն, սակայն սքանչելի կերպիւ ինքզինքը զսպելով։

—Կարդացէ՛ք։

Բժիշկը կարդալ ձեւացուց։ Բան մը չէր տեսներ։

—Պարոն Բէռօշէլ լաւ կշռա՞ծ է այսպիսի տնօրինութեան մը ծանրութիւնը, յառաջ բերելիք գայթակղութիւնը, ինձ պատճառելիք անպատուութիւնը...

—Տարակոյս չիկայ, քանի որ Պ. Բէռօշէլ լուրջ մարդ մըն է։ Մնաց որ ես իրաւունք չունիմ ձեզ հետ վիճաբանելու, պարոն, դուք ազատ էք Պ. Բէռօշէլի հետ ընել այս բանս։ իմ ստացած հրահանգս է զձեզ տանիլ, եւ որքան ալ դժուարին ըլլայ այն, պարտաւոր եմ հնազանդիլ։

—Գէթ, պարոն, գայթակղութեան առաջքն առէք։ Այս գործին մէջ թիւրիմացութիւն մը կայ զոր դիւրին պիտի ըլլայ ինձ փարատել։

—Ես ալ այնպէս կը յուսամ ձեր մասին։ Գալով գայթակղութեան, տասնապետն եւ ես ձեռքերնուս եկածը պիտի ընենք այդ բանը ձեզ խնայելու համար։ Այսպէս, պարոն, եթէ կուզէք իմ խորհուրդիս հետեւիլ, ձիերը լծել կուտաք։ Երկուքնիս կառք կը նստինք։ Ձեր սպասաւորը կը վարէ կառքը։ Ասկից աւելի բընական բան չըլլար։ Գիւղին մէջ ո՛չ ոք կ'իմանայ ձեր ձերբակալումը։

—Լաւ։

—Եւ եթէ Պ. Բէռօշէլ վար դնէ ըզձեզ...

—Անկարելի է այդ։

—Իր և ձեր միջեւ կարգադրելի գործ մըն է այդ, պարոն։ Եթէ զձեզ վար դնէ, այն ժամանակ սպասաւորնիդ կը վերադառնայ կառքովը։

Ռընոտիէռ ձեռքը ճակտին տարաւ դանդաղաբար։

Կը հարցուներէր ինքնիրեն թէ՝ ինչ պատահած էր արդեօք, թէ ի՞նչ էր պատճառն այս անագան ձերբակալման և ի՞նչ կարեւոր փաստ երեւան ելած էր քննութեանց մէջ։

Վայրկեան մը մտքէն անցաւ թէ մի՛ գուցէ Լա Հէյօն մատնած ըլլար զինքը։

Բայց ճիշդ առջի երեկոյին Շանդկրը-լեի ճանրէն անցնելով գեղկուհւոյն հանդիպած էր որ կենիստայի խուրձեր կը հաւաքէր որոցմով կուզէր իր փուռը տաքցնել ու հացը եփել։ Դաշտօրէք ամսի էին։ Չուրջերնին տափարակ գետին էր։ ոչ ոք կրնար լսել իրենց խօսակցութիւնը։ գիշերն ալ վրայ հասած ըլլալով, կարելի չէր տեսնել զիրենք։

Ռընոտիէռ կառքը կեցուց ճանրուն վրայ։

Գեղկուհին ճանչցաւ բժիշկը և մատնցաւ մեղմիւ։

Ու ցած ձայնով քանի մը բառ փոխանակեցին։

—Քիչ մը աւելի հանդարտ ես, Մաո՛։

—Այո՛։

—Այլ եւս չես վախնար։

—Ո՛չ, մինակ գիշերները երբեմն, երբ Հէյօնը քովս չըլլար։

—Զգուշացիր անխոհեմութիւն գործելէ։

—Մի՛ վախնար։

—Մտակդ անտառին մէջ թաղուա՞ծ թողուցիր։

—Այո՛, բայց կուզեմ երթալ հանել։

—Դեռ շատ կանուխ է։

—Այս օրերս շարունակ անձրեւած է եւ կը վախնամ որ պանքատները չփրտան։ Պարապ տեղը փաթթեցի զանոնք շրջազգեստիս մէկ կտորին մէջ։

—Խոհեմութի՛ւն։

—Անհո՛գ եղեր։

—Ուրեմն ամեն բան կարգին է։ Եւ ի՞նչ որ ալ պատահի բերնէդ բառ մը չես հաներ, այնպէս չէ՞։

—Երբէ՛ք։ Դուք ալ նոյնպէս ձեր կողմէ լռութիւն պիտի պահէ՞ք։

—Ապահով եղիր։

Նշան մը ըրին իրարու։ Լա Հէյօն իր իր կենիստայները ձեռքի կառքի մը մէջ դիզած էր։ Ռընոտիէռ ձին մտրակեց։ Իրարմէ բաժնուեցան։

Այս հակիրճ տեսակցութիւնը տարբերին միտքը կուգար։

Ուրեմն տարակոյս չիկար թէ գեղկուհին չէր խօսած։ Ազատ ըլլալու էր, բաւական է որ այդ առաւօտուն, մինչեւնոյն ժամուն, նա ալ իրեն պէս ձերբակալուած չըլլար։

—Դուք ալ նոյնպէս ձեր կողմէ լռութիւն պիտի պահէք։

—Ապահով եղիր։

Նշան մը ընին իրարու։ Լա Հէյօն իր իր կենիստայները ձեռքի կառքի մը մէջ դիզած էր։ Ռընոտիէռ ձին մտրակեց։ Իրարմէ բաժնուեցան։

Այս հակիրճ տեսակցութիւնը տարբերին միտքը կուգար։

Ուրեմն տարակոյս չիկար թէ գեղկուհին չէր խօսած։ Ազատ ըլլալու էր, բաւական է որ այդ առաւօտուն, մինչեւնոյն ժամուն, նա ալ իրեն պէս ձերբակալուած չըլլար։

Եթէ Լա Հէյօն ձերբակալուած ըլլար, ինք քանի մը օրէն միայն պիտի իմանար։ Այդ բանն առժամապէս պիտի ծածկէին իրմէ, մինչեւ որ նախ զինքը եւ ապա գեղկուհին հարցաքննէին։

Բայց այս ենթադրութիւն երկիւղ չէր պատճառեր իրեն։

Ինք կը ճանչնար Լա Հէյօնը, զինքը չպիտի մատնէր։

Մարէսքօ անոր մտածելը տեսնելով, ըսաւ։

—Պարոն, որքան աւելի երկար ժամանակ սպասենք, այնքա՛ն աւելի շուտ պիտի կասկածին գիւղին մէջ, անցած գարձածին վրայ։

—Իրաւունք ունիք։

Զանգակը զարկաւ, Պակադէլը կոչեց և հրաման տուաւ որ կառքը լծէ ու պատրաստ գտնուի իրեն ընկերանալու։

—Պարոն, ըսաւ Մարէսքօ, կարելի է որ երկար ատեն բացակայ մնաք ձեր կնոջ և աղջկան քովէն։ ուստի եթէ կ'ուզէք հոս բերել տալ զանոնք և հրաժեշտի ողջոյնները մատուցանել, արգելք չեմ ըլլար։

Ռընոտիէռ գլուխը խոնարհեց կուրծքին վրայ։

—Ո՛չ, ըսաւ... աւելի լաւ է որ չըտեսնեմ զիրենք։

—Դուք գիտէք, Պարոն։

Տան վայրկեան յետոյ, կը մեկնէին։

Ժիլէթ, սանդուղքին բարձունքէն, ամէն բան իմացած էր, որովհետեւ դահլիճին դուռը կիսաբաց մնացած էր։

—Մնալած չէի, մրմռաց։

Հօրը վերջին խօսքը ստեցուց զինքը։ Ռընոտիէռ։ իր աղջիկը, իր կինը գրկելու պէտքն իսկ չէր զգար։

—Ես հայր ունեցած չեմ, ըսաւ ինքնիրեն։

Երբ դուռը վերստին փակուեցաւ, երբ կառքը՝ Պակաթէլի վարչութեամբ՝ վանդակապատն անցաւ և անհետացաւ եղաւ ճանրուն հորիզոնին վրայ, հէգ ազիկան այնպէս թուեցաւ թէ ծանր բեռ մը կիյնար իր կուրծքին վրայ։

Այնուհետեւ, միս մինակ էր աշխարհի մէջ, անդամալոյծին հետ միեւուորիկ։

Եւ ճիշդ այդ մտածումը, իր մորը մըտածումը, քիչ մը սիրտ տուաւ իրեն։

Քաջքաջուելով մինչեւ անոր սենեակը գնաց գողդոջուն։

Դուռը բանալու վրայ էր, կանգ առաւ։

Ի՞նչ պիտի ըսէր։ Ի՞նչ սուտ պիտի հնարէր։ Անդամալոյծին իմացնե՞լ ահռելի ճշմարտութիւնը, անկարելի էր...

—Աստուա՞ծ իմ, խելք մը սովրեցուր ինծի։

Եւ դուռը բացաւ։

Անդամալոյծը նորէն քնացած չէր։

Անկողնէն մտիկ ըրած էր ջանալով հասկանալ թէ վարը ի՞նչ կանցնէր կը դառնար, որպէս թէ դժբաղդութեան մը բընական երկիւղն ունենար։

Իմացած էր կառքին մեկնիլը։

—Հայրդ գո՞ն բս ելաւ, ժիլէթ։

—Այո՛, մայրիկ։ Ծննդարերութեան մը համար կանչեր են զինքը։ Հայրս անշուշտ գժուարին պարադայներէ կը վախնայ, որովհետեւ գործիքներն ալ հետը տարաւ։

(Շարունակի)

Ի ՄԵՐՎ.

Հեռագիրը ծանոյց թէ Մերվի գաւառակին զինուորական հրամանատար գնդապետ Ակիսանոֆ պաշտօնանկ եղեր է՝ իւր գործած զեղծումներուն պատճառաւ։ Այժմ կը կարդանք ռուսական լրագրաց մէջ թէ նմա յաջորդ կարգուած է հայազգի իշխան գնդապետ Բէհրութով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովն թէեւ ի նիստ հրաւիրուած էր երէկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ, սակայն մեծամասնութիւն գոյացած չըլլալով, ներկայք՝ ընդ նախագահութեամբ Ամն. Ս. Պատրիարք Հօր՝ ինչ ինչ մասնաւոր խնդրոց տնօրինութեամբ զբաղեցան։

Քաղաքական ժողովը վաղն ի նիստ պիտի գումարի ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

Զմիւռնիոյ հայ հասարակութիւնը փափաքելով ազգատ տղայոց յատուկ վարժարանի մը կառուցման համար հող մը գնել ի Պայանդրը, այդ հողին տէրը՝ Շէյխ Զաֆէր էֆէնտի, ձրիաբար հայ հասարակութեան նուիրեր է այդ գեղինը։ (Ազ.)

Հանրային Պարտուց վարչութեան ու Բէժիի քննիչներէն Միհրան Զոհրապ էֆէնտի, Նախիկին չրջանաւարտ Միքիթի վարժարանին, ԺԱՄԱՆԱԿ անունով հայերէն ամենօրեայ թերթ մը հրատարակելու հրաման խնդրած է։ Հարկ եղած պաշտօնական ձեւակերպութիւնք կատարուելու վրայ են։ (Թ. Հ.)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Գրը Շէհրի գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Պուլ-ի Նախորդ կառավարիչ Իսմայիլ Բէյմալ պէյ։

Պոլու գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Գրը Շէհրի Նախորդ կառավարիչ Նամըգ պէյ։

Բերայի Նախնական դատարանին անդամ անուանուեցաւ Սիրէյա էֆէնտի, Նախորդ ընդհանուր դատախազի օգնական Ռուսֆիի։

Ադրիանուպոլսոյ Խաբէյէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Բաչիա էֆէնտի, գայմագամ Զէրքէշի և նմա յաջորդեց Էյրէֆ էֆէնտի։

— —

Սալիխէի աստիճան տրուեցաւ Սուրիոյ Նէպիք գաւառակին գայմագամ Ապտիւլղանի պէյի։

— —

Երկրորդ կարգի Շէֆգազի պատուանշան տրուեցաւ Պէլճիոյ արտաքին գործոց Նախարարին աղջկան և մայրաքաղաքիս իտալական ընդհանուր հիւպատոսին կնոջ։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Կալացի վաճառականներէն Պոյաճը օղլու Անասթաս և Արսլան օղլու Վասիլաքի էֆէնտիներու։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ադրիանուպոլսոյ Կաթոլիկ Պուլկարաց վարժարանի քահանաներէն Օսթրիան Թոտորիի։

— —

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն երէկ իւր սովորական նիստը կազմեց ի Բ. Դուռն ընդ նախագահութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և զբաղեցաւ կարեւոր խնդրոց խորհրդակցութեամբ։

Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Վսեմ. Զիհնի փաշա բոլորովին ապաքինած ըլլալով ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ երեկի նստին։

— —

ՊԱՂՏԱՏԻ ԱՐԲՈՒՆԻ ԿԱԼՈՒԱՆՔ

Կայս. հրամանաւ՝ Պաղտատի արքունի կալուածոց յանձնաժողովին Նախագահ անուանուեցաւ Զ. զօրաբանակին հրամանատար Թէվֆիզ փաշա։

— —

ՄՈՒՏԱՆԻԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Դրամատէրք ամենք Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան դիմելով, առաջարկած են նպաստաւոր պայմաններով շահագործել Մուտանիայէ ի Պրուսա շինուած երկաթուղոյ գիծը։

— —

ՄԻՏԻԼԻՒԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Միտիլլիի երկրաշարժէ վնասելոց նպաստելու համար կազմեալ յանձնաժողովն, ընդ Նախագահութեամբ Հասան Ֆէհմի փաշայի, չորրորդ անգամ ըլլալով, 12,000 զրուշ նպաստ զրկած է տեղւոյն յանձնաժողովին։

— —

ԲԱՒՕՌԻԹԼ ՊԱՐՏԱՏՈՄՈՒԹ

Օսմ. հանրային պարտուց վարչութեան անգլիական պատուիրակ Պ. Բայլարտ յառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքս կը սպասուի։ Կը կարծուի թէ Պ. Բայլարտ Լոնտոն գնացած էր պարտատէրաց անդէ։ Մասնախմբին հետ բանակցելու և Բ-ԼՕ-ՆԻՆ պարտատոմսերը շրջաբերութենէ դադրեցնելու համար։ Այս նպատակին իրագործման համար հարկ էր 4 առ 100 փոխառութիւն մը կնքել։ Այս գործողութեան մէջ պիտի մտնէին նաեւ Ա. և Բ. Ռ-Ի պարտատոմսեր որք Բ-ԼՕ-ՆԻՆՆԵՐՈՒՆ հետ միացուելով նոր պարտատոմսերու պիտի վերածուէին։ (Մ-ՆԻՔԼՕ)

— —

ԱԶԱՏԱՐԱՐԻ ՇՈՒԱԴՐԱՄ

Կայս. հրամանաւ՝ ազատարարի չքադրամներ տրուած են ժանտարմաներու սպայից ու ոստիկանաց ոմանց և այլոց, ընդ ամենը քսան և ութ անձանց, որք այլ և այլ պարագայից մէջ մարդեր ազատած են։

— —

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ Ի ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Անցեալները ծանուցած էինք թէ Նիկոմիդիայէն Ատա-Բազար նորաշէն երկաթուղին սկսած է բանիլ։ Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, շինութիւնը տակաւին չէ աւարտած և հազիւ մինչեւ մայիս ամիս կարելի պիտի ըլլայ շահագործել։ Արդէն երկաթուղին առանց Ատա-Բազար հանդիպելու երեք ժամ հեռաւորութենէ պիտի անցնի։

. .

Այսպէս երկաթուղւոյ ընկերութիւնն, որ արտօնութիւն առած էր Պալանքիի կայարանէն մինչեւ Սէօքէ 22 քիլոմէթր երկայնութեամբ ճիւղ մը շինել, այս օրերս հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ներկայացուցած է սոյն ճիւղի յատակագիծը, ծանուցանելով որ ընդհուպ պիտի ձեռնարկէ շինութեանց։

. .

Քասապայի երկաթուղւոյ ընկերութիւնն, որ Մանիսայէն Սոմա նոր դիծ մը շինած է 92 քիլոմէթր երկայնութեամբ, տրամադիր կ'երեւի այդ նոր դիծն երկարել մինչեւ Պանտրմայի Նաւահանգիստն։ Երբ Սոմա Պանտրմայի միանայ երկաթուղւով, Կ. Պոլսէն Իզմիր երեք եւ կէս թիւնը կարելի պիտի ըլլայ կատարել 14 ժամէն, մինչ այսօր հազիւ 24 ժամէն կարելի է կատարել Մէսաժերիի շոգենաւով։

— —

ՍԻՐԲԷՃԻԻ ՆՈՐ ԿԱՅԱՐԱՆՔ

Ինչպէս յայտնի է, Սիրբէճիի կայարանին շինութիւնը դադրած էր Կայս. կառավարութեան և երկաթուղւոյ ընկերութեան մէջի ծագած անհամաձայնութեան մը պատճառաւ։ Սոյն անհամաձայնութիւնն հարթուած ըլլալով այժմ, շինութիւնն ընդհուպ առաջ պիտի տարուի։ Հաշիւ եղած է թէ կառուցման բովանդակ ծախքը 1,200,000 ֆրանքի պիտի հասնի։ Կառավարութեան և երկաթուղւոյ ընկերութեան մէջ եղած հին պայմանագրութեան համաձայն՝ կայս. կառավարութիւնը պարտ էր վճարել ծախուց կէս մասը։ Արդ, ըստ նոր պայմանագրութեան, կայս. կառավարութիւնը պիտի վճարէ միայն ծախուց կէսն՝ այն է 600,000 ֆրանք։ Կը յուսացուի թէ շինութիւնն աւարտի մինչեւ յառաջիկայ յունիս ամիս։

— —

ՀԵԼԼԷՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍՔ

Ադրիանապոլսոյ հելլէն հիւպատոս Պ. Ֆիլոն Եանեայի հիւպատոս անուանուած է Պ. Կէննատիսի տեղ որ Հանեա փոխադրուած է նոյն պաշտօնով։ Սէրէզի հիւպատոս Պ. Լուի Բօճի ընդ բոտրայի հիւպատոս անուանուած է Պ. Պէձօի տեղ որ Ադրիանապոլիս փոխադրուած է։ Վառնայի հիւպատոս Պ. Տրնի Վիդալիս՝ Սէրէզի հիւպատոս անուանուած է։

— —

ՅՈՒՆԱՑ ՍԻԼՈՂՈՍԸ

Բերայի Յունաց գրական Սիլլոգոսի սրահը Նախընթաց դիշեր սովորանէն աւելի հոծ և ընտրեալ բազմութեամբ մը լցուած էր։ Ներկայից մէջ կը նշմարուէին հելլենական դեսպան Պ. Մավրոկօրտաթօ ու տիկինը, հելլենական ընդհ. հիւպատոս Պ. Մավրոմմատի, և այլ յոյն երեւելիք։ Ատենարանն էր հելլենական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Զալաքօսթա որ նկարագրեց իւր յիսալիա ուղեւորութեան տպաւորութիւններն, ախորժելի ոճով մը։

— —

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ԿԱԶԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սէլանիկէն կը գրեն թէ քաղաքին կազով լուսաւորման օսմ. ընկերութիւնն իր նախապատրաստական աշխատութիւնները կատարած ու խողովակներն անցուցած ըլլալով, գործի պիտի սկսի ի մօտոյ։ Գոփասանօք կը յիշուի այս առթիւ ընկերութեան տնօրէն Պ. Ֆաւէդի այս գործարին ձեռնարկն ի գլուխ հանելու համար տարած ջանքերը։

— —

ՊՈՒԼԱՔԻ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ

Գահիրէէն կը գրեն թէ Պուլաքի հռչակաւոր թանգարանը որուն հնութիւնք յունիս ամսէն սկսեալ կը փոխադրուէին Կիզէի պալատն մէջ զոր Բարձր. Խեդիվն յատկացուցած էր այդ նպատակին, վերջնապէս հաստատուեր է անդ։ Ամենէն վերջը փոխադրեալ առարկայն է Մառիէդ պէյի մարմարեայ կիսարձանն։ Այս առթիւ պարզ արարողութիւն մը կատարուեր է և ֆրանսական հիւպատոսը տեղեկագիր մը պատրաստեր է, կիսարձանի փոխադրութիւնը ծանուցանող, ի ներկայութեան Մառիէթի պէյի ազգականաց և բարեկամաց։

ՈՉԽԱՐԱՀՈՒՄԱՐ

Քաղաքապետութիւնն որոշած է ձեռնարկել իւր իրաւասութեան ներքեւ գտնուած գաւառներու ոչխարբահամարի գործողութեան։ Ըստ այնմ կէյպզէի և Գարթալի համար այդ գործողութեան պաշտօնեայ կարգուած է Քաղաքապետութեան ժողովոյ անդամ Ներսէն Անտոն էֆէնտի, Բիւչիւք Զէքմէճէի համար՝ նոյն ժողովոյ անդամ Ահմէտ Խուլուսի էֆէնտի և Շիլէի ու Պէյքօզի համար եւս նոյն ժողովոյ դիւանին դեր-տնօրէն Ցանիշ պէյ։

— —

ԼԱՆԿԱՅԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

Նախորդ թուով մը պատմեցինք թէ Լանկայի Երուանդ անուն երիտասարդ մը, որ ի Մեծ Նոր Խան վաճառական Տիլսիզեան Յարութիւն էֆէնտիի քով կը ծառայէր, Նամակ մը ուղղելով իւր տիրոջ՝ յայտարարած էր թէ ինքզինքը ծովը նետելով անձնասպանութեան պիտի դիմէ, վասն զի յակամայս անպատիւ գործ մը գործած է, և թէ ոստիկանութիւնը խուզարկութեանց ձեռնարկած էր գտնելու համար այդ երիտասարդն, որ այն օրէն ի վեր անյայտ եղած էր։

Արդ, Թ-ՐԷՔ կ'իմանայ թէ, կատարուած քննութեանց համաձայն, Երուանդ՝ Տիլսիզեան էֆէնտիի վաճառատունէն նախ 19 և յետոյ 24 օխա ափիոն գողնալով Սէֆէրեան և ընկերաց կը վաճառէ ու քառասուն ոսկի կ'առնու։ Վաճառատան մէջ այս գողութիւն իմացուելով անարգական խօսքեր կ'ուղղուին Երուանդի, որ զգածուելով, կսմիգուի անձնասպանութեան դիմել, ինչպէս գրած էր։ Սակայն չհամարձակելով անձնասպան ըլլալ, կը հրաժարի այդ գաղտարարէն և երկրորդ նամակ մը ուղղելով Տիլսիզեան էֆէնտիի, ներողութիւն կը խնդրէ յայտնելով որ ասա անդ կը թափառի խղճալի վիճակի մէջ։ Վերջը կ'իմացուի թէ Երուանդ Սամաթիա կը գտնուի իւր ազգականներէ մէնքով։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայք թէեւ խուզարկութենէն կը ձեռնարկեն, սակայն տակաւին գտած չեն զնա։ Գողցուած ափիոնէն քսան օխան Սէֆէրեան էֆէնտիներէն առնուելով Ոստիկանութեան Դուռը ղրկուած է։

Բարիզ հրատարակեալ Օ-Խ-Ռ լրագրոյն ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։

—Կովկասէն բերուած բուրդի, մորթի և ոսկորներու ի Թուրքիա ներմուծումն արգիլուած է։

—Եգիպտական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Բարձր. Խեդիվն արտօնութիւն չնորհեր է Նախորդ Խեդիվ Իսմայիլ փաշայի կրտսեր որդոյն՝ Ֆուատ պէյի, Եգիպտոս վերադառնալ Իտալիայէն ուր ստացած է իւր զինուորական կրթութիւնը։

—Գերմանական դեսպանատան սեղանայարդար Մարքօ երէկ կամուրջէն Շիրքէթի 28 թիւ շոգենաւը մտած պահուն ծովն ինկաւ։ Կայս. Մեմոպէլ շոգենաւի մակոյկն, որ այն պահուն ադկից կ'ացնէր, ազատեց զնա։

—Սուրիոյ գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Ինֆլուէնցան տասն հինգ քսան օրէ ի վեր ճարակած է Նահանգին մէջ։ Ասկից զատ տանկն եւս ճարակած է, ուրկից տասը հազարէ աւելի մարդեր վարակուած են։ Այս սխտ որ սովորական է ի Սուրիա, այս տարի սովորականէն աւելի ճարակած է փոփոխական օդերուն պատճառաւ։

—Պէյրութի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Հայֆայի հեռագրատան և թղթատարատան Նախորդ պաշտօնեայ Սէլիմ էֆէնտի որ 5000 զրուշի չափ գումար մը իւրացուցած էր, Իտարէի ժողովոյն առջեւ դատուելով, դատապարտուած է երեք ամսուան բանտարկութեան և իւրացուցած գումարին հատուցման։

—Ոստիկանութիւնն երէկ ի Տրապիզոն և Սամսոն աքսորեց ինը շարագործներ։

—Քաղաքապետութեան բժշկաց կողմէ տրուած տեղեկագրոյ մը համաձայն՝ Զէնկէլքէօյի, Գանտիլլիի, Անատօլու Հիսարի և Պէյքօզի մէջ թէեւ մէկ քանի տղայք կարմրախտէ և հարսանիքէ վարակուեր են, սակայն ապաքինելու վրայ են։ Ինֆլուենցան եւս թեթեւցած ու փողացաւը բոլորովին անհետացած է։

—Հալէպէն գրուած նամակ մը ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ մէկ քանի անձանց վրայ, որք Հալէպի մէջ բժշկութիւն և դեղագործութիւն կընեն առանց վկայական ունենալու։

—Եղեռնադատ ատեանը երեքական տարուան չղթայակապ աշխատութեան դատապարտած է Իպրահիմ, Օսման, Եորկի և Աբոսթոլ անուն մարդերն, որք Թավշանձրլ գիւղին մէջ հովուի մը ոչխարները յափշտակած էին բռնութեամբ։

—Անցեալ օր տարօրինակ դէպք մը պատահեցաւ ի Գասըմ Փաշա։ Սանիյէ անուն Թուրք կին մը իւր գրացւոյն տան մէջ գտնուած պահուն յանկարծամահ կ'ըլլայ և իւր տունը կը փոխադրուի։ Բժիշկներ կոչուելով, յետ քննութեան կը հաստատեն թէ մնռած է, սակայն ժամ մը յետոյ կինն, որ մեռած կարծուած էր, կը վերակենդանանայ և ցարդ կապրի։

—Վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղն ի բացակայութեան վաւերացուցած է Նիկոմիդիոյ պատժական ատենի մէկ որոշումն, որով 14,960 զրուշի տուգանաց դատապարտած է Նիկոմիդիացի Ռուբէն ու կարապետ անձերն, որք իրենց մշակաց ծախսոտներէ 370 քիլօն Ըէժիի պաշտօնէից ցոյց չտալով, մաքսանենգերու վաճառած էին։

—Եէմէնէն կը գրեն թէ Ասիր գաւառին մէջ երեւան եկած ժանտախտը բոլորովին անհետացած է։

—Պոլսոյ պատժական ատեանն երէկ դատեց Եորկանճը Ալի անուն մարդ մը, որոյ տունէն 35 քիլօ փամփտեայ ծխախոտ եւ գործիքներ գտնուած էին։ Ալի դատապարտուեցաւ 1400 զրուշ տուգանաց։

ԴԵՐՁԱԿ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Որ իւր արհեստը Բերայի Եւրոպացի առաջնակարգ դերձակներու քով կատարելագործած է, այս անգամ ուղղակի Եւրոպայէն բերել տուած է ընտիր կերպասներ, եւ կը գտնուի Պահչէ-Գարու Ասարիական Լոյտ ընկերութեան գործատեղւոյն վրայ իւր թիւ 4 սենեակը։ Իրեն դիմող պատուարժան անձինքը թէ վայելուչ ձեւի, թէ հաստատուն կարի և թէ չափաւոր գնոց մասին կը գոհացնէ։

284 8—10

ՀԵՌԱԴՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Բարիզ, 12 փետրուար

Օրլէանի դուքսն երկու տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։ Ներկայք գոչեցին «Կեցցէ՛ բանակը, կեցցէ՛ Օրլեան։» Նախագահն հարկադրեցաւ պարպել տալ ժողովարանը։ Ուրիշ միջադէպ տեղի չունեցաւ։

Հռոմ, 12 փետրուար

Երէ-էֆ-էնտի Դէրվիշ.—Պ. Քրիսպի յայտարարեց թէ Հապէշաստանի թագաւորին հետ կնքեալ դաշնագիրը պիտի հաղորդուի Երեսփոխանաց ժողովոյն։ Դաշնագիրն, որ արդէն վաւերացեալ է, հիմնացոյցին վրայ բնաւ բեռ չպիտի ըլլայ։ Յաւելուածական պայմանագրութիւնը կը բովանդակէ հապէշական փոխառութիւնը։ Հապէշաստանի հետ հաստատուած յարաբերութեամբք յառաջ եկած շահերը մեծագումար պիտի ըլլան և ամէն ակնկալութենէ աւ վեր։

(Յաղ-ՂԼ հեռ-էէր)

Լոնտոն, 12 փետր.

Խորհրդարանին բացման առթիւ թագուհւոյն գահաճառը կը հաստատէ թէ օտար տէրութեանց հետ յարաբերութիւնք կը շարունակեն բարեկամական մնալ։ գահաճառը կը խօսի բորդուկէզ ոպալի մը անգլիական գաղթականութեանց մէջ ունեցած ընթացքին վրայ, ընթացք մը որ չյարմարիր բնաւ բրիտանական դրօշին ընծայելի յարգանաց։ Բորդուկալ խոստացած է եւս քաշել իր զօրքերը։ Գահաճառը լաւ արդիւնքներ կը յուսայ Պրուսէլի Դեսպանախորհուրդէն, կը յիշէ առեւտրական պայմանագրոյ մը կնքումն Եգիպտոսի և առժամեայ պայմանագրոյ մը կնքումը Պուլկարիոյ հետ։ կը ծանուցանէ թէ Սամոայի դաշնագիրն և Միացեալ Նահանգաց հետ յանցաւորաց փոխադարձ յանձնման դաշնագիրը Խորհրդարանին պիտի ներկայացուին։ բարւոքում մը ցոյց կուտայ Իռլանտայի վիճակին մէջ, որով կարելի պիտի ըլլայ մեղմել զսպողական օրինաց գործադրութիւնը։ Գահաճառը կը վերջանայ յայտնելով թէ տեղական ինքնօրինութեան ծրագիր մը պատրաստուած է Իռլանտայի համար եւ ուրիշ ծրագրեր՝ Լոնտոնի գործաւորաց բնակարաններուն ու զօրանոցներու վիճակին բարւոքման համար։

Լոնտոն, 12 փետր.

Լորտերու ժողովն ընդունեց Գահաճառին ի պատասխանի տրուելիք ուղերձին ծրագիրը։ Լորտ Սալզպրի, անգլեւբորդուկէզ խնդրոյն վրայ խօսելով, բաւ թէ անհնարին էր ուրիշ կերպ վարուիլ։

Լոնտոն, 12 փետրուար

Երեսփոխանաց ժողովը վիճաբանեցաւ Գահաճառին ի պատասխանի տրուելիք ուղերձին վրայ։

Լիսպոնա, 12 փետր.

Պաշտօնական օրագիրը կը հրատարակէ աբքայական հրովարտակ մը, որով կառավարութեան արտօնութիւն կը տրուի պարտատոմսեր հանել ի հրապարակ՝ ապահովելու համար երկրին պաշտպանութիւնը, ամրոցացնելու համար Լիսպոնայի ամրութիւնները, ծովամթերքը շոգենաւեր և մարտանաւեր գնելու, և բանակն ու թաղապետական պաշտօնէութիւնը վերակազմելու համար։ Անգլիոյ վերջնագրով յառաջ եկած ժողովրդական դրգռութիւնը կը շարունակուի։ ի նչան սգոյ կէս պարզուած շատ դրօշակներ կը տեսնուին։

Բեգրպուրկ, 12 փետրուար

Ժ. ոբ Սէն-Բէդրոսէ կ'ըսէ. «Պուլ կարիոյ դէպքերը կ'ապացուցանեն որ երկրին կացութիւնը բնաւ ապահով չէ։ Բոպուրկեան կառավարութիւնն այնչափ քիչ ամրապինդ է որ հարկադրուած է փոխել պահպան զօրաց հրամանատարները։»

Սոֆիա, 12 փետր.

Պ-լ-ՆԷՆ Գ-ՐԾ-Ն-լ-ՐՆ-ԷՆ կ'ըսէ թէ Բանիցա հազարապետին գործին վրայ լրագիրներուն հրատարակած տեղեկութեանց մեծ մասը սխալ կամ չնչին ու են։ Այսպէս, անհիմն է այն լուրթէ մասնաւոր կառախումբ մը հրամայուեր է՝ փոխադրելու համար ձերբակալեալ սպայները։— Ձերբակալելոց թիւն է մի միայն չորս, այսինքն Բանիցա հազարապետն և հեծելազօրաց առաջին գունդէն երեք ստորադաս սպայ — Նմանապէս անհիմն է այն լուր թէ Իշխանապետութեան զանազան կողմանց պահպան զօրքերուն սպայները կոչուեր են՝ վերստին հաւատարմութեան երդում տալու համար առ Իշխանն, և թէ Սոֆիայի կայարանը գրաւուած է զօրքերով։

Բարիզ, 12 փետր.

Ռուսական փոխառութիւնն ի հրապարակ պիտի եկնէ 93 ի։

Բարիզ, 12 փետր.

Ծերակոյտին մէջ, Պ. Պիւֆէ քննադատեց կառավարութիւնը՝ հասութից երեւակայական առաւելութիւններ ներկայացնելով երկիրը խաբելուն համար։ Ծերակուտական Պ. Պուլանժէի քանի մը դիտողութիւններէն յետոյ, Նախարարապետն ըզբաղեցաւ Օրլէանի դքսին դատով։ յայտնեց որ եթէ իշխանը դատապարտուի, գաւառի մը մէջ պիտի բանտարկուի և իւր քաղաքական բանտարկեալ պիտի վարուին իրեն հետ։

Պերլին, 12 փետրուար

Պաշտօնական Օրագիրը կը հրատարակէ Պետական Խորհրդոյ համար ինն նոր անդամոց անուանում։ Պետական խորհուրդն անյապաղ պիտի գրաղի Կայսեր ծրագրերովն ի մասին դործաւորաց խնդրոյն։

ԴՐԱՄԱՊԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 1 փետրուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԴՐՈՅ	
3 տարի Լիմասոլի վրայ (Պանքայէ)	110 1/8
8 » » » (վճարնդ)	109 3/4
3 » Բարիզի » (պանքայէ)	22 80
3 » » » (վճարնդ)	22 87 1/2
Սամանեան Քօնսոլիտէ	
Երէկ երեկոյ գոց. (Ռեուց. Ս. Սէրթ	19 29
Գօրասային գոցուելէն վերջը »	19 26 1/2
Բերայի մէջ »	19 25
Առաւօտուն բացուեցաւ »	19 25
Կէս օրին »	19 25
ԻԼԹԻԴՐԱԶԸ ՏԱՒԻԼԻ	
Երէկ երեկոյ	44 30
Այս առաւօտ	44 33
Կէս օր	44 33
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԻԹԳԼԹՈՅ	
Փոխառութիւն A. Սերթ	41 20
» B. »	24 25
» C. »	19 25
ԲԱԺԵՆՏՈՄՈՒԹ	
Օսմանեան ժէնէրալ Աֆրէլ. Լր.	4 29
Գրէտիթ ժէնէրալ Օսմ. »	8 25
Պանք ոբ Գոնս » »	7 15
Սօս. Շանտ է վալէօր » »	4 34
Թրամուէյ » »	475
Բասմէլի երկաթուղի Ֆր.	73 7/8
Օսպիկասիան ոբ Բրիսթիթէ »	— —
Բասմենթուղթ Լամբիսմի	121
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ	
Օսմանեան ոսկի Դրշ.	100
20 Ֆրանքնոց »	87 26
Անգլիական ոսկի »	110 18
Իմպերիալ »	90
Գրիսիկ »	51 10
Բասպէի Թղթադրամ »	8 34
» արծաթ »	77
Մէճ. արծաթ. (տարբ) »	168 25
Վիշնոց »	103 20
Հինգնոց »	103 20
Մեթալիք »	100 20
Թասֆիկէ »	9 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 12 փետրուար ժամ 3 վայր 40 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 75
» » 4 1/2 %	105 77 1/2
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սերթ Դ.	18 12 1/2
» Սերթ Երկաթուղի	74 25
» Ռէմիի բանթեթուղթ	— —
Պանք Օթոման	5'3 12 1/2
Գրէտիթ Լիոնէ	723
Իտալական Ռանթ 5 %	94
Հելլենական 5 %	456 50
Բրիսիլիթ Թիւրք	486 87 1/2
Եգիպտական միացեալ	474 37 1/2
Պանք ոբ Բոբի	782 10
Օսմ. մնաց. արժէթուղթ	407
Սուէզի ջրանցք	2292 50
Սպանիական արտաքին	72 15/16
Զէք Լանտոյի վրայ	25 30 1/2
Լոնտոն, 12 փետր. ժամ 6 վայր — երեկոյ	
Անգլ. գանսոլիտէ	97 11/16
Սամ. » Սերթ Դ.	17 7/8
» » » » Գոց	— —
» » » Ա	41 1/2
» » » Բ.	24 3/4
» » » Գ.	17 7/8
Փոխառութիւն 1877	101 3/4
Պանք Օթոման	11 1/4
Եգիպտական միացեալ (Ինդիգիէ)	93 5/8
» առանձ. (Բրիվիլէժիէ)	103 3/4
Ցարտ Սանիէ	83 1/2
Ցօմանեան (փոխառ. Բօնիլը)	102 3/4
Հելլենական 5 %	89 3/4
Մանգրոլ »	74 5/8
Իսուսական 1889	93 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 31

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 12 փետր. ժ. — վ. — երեկոյ	
Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 76
Օսմանեան քօնսոլիտէ Դ.	18 7 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Եգիպտական միացեալ	474 6
Վիէննա, 12 փետր. ժամ — վայր. —	
Օսմանեան երկաթուղի	36 20
» Ռէմիի բանթեթուղթ	116 25
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 60
Պերլին, 12 փետր. ժամ — վայր. —	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 45
Բուպլ Թղթադրամ	221
Օսմանեան երկաթուղի	81
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սերթ Դ.	17 80

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Արէ-եէ պաշտօնական ազդով մը և իր շաբաթ աւուր խմբագրական տեսութեամբը ծանոյց որ Գում-գաբուի Ուսումնասիրաց Ընկերութիւնն ալ, այս պարահանդիսի և թատրոնի օրերուն մէջ, թատերական երեկոյթ մը պիտի տայ։ Շատեր կը կարդան ու կ'անցնին և չատեր ալ, ինչպէս լսած եմ չատ անգամ, չեն կարդար իսկ ինչ որ վերաբերութիւն ունի Գում-գաբուի և ինչ որ այդ թաղէն կուգայ։ Այդ թաղեցիք թող չվշտանան. հասարակութիւն ըսուածն ահաւոր այլ մէն է որ կը դառնայ ամէն կողմ, կը նայի կը գնէ խորերն ու խաւերն և իր դատաստանը կ'ընէ, սեւ կամ սպիտակ։ Գում-գաբու, բազմահայ թաղ, կեդրոն ուժերու, այսօր ունենալու էր այնպիսի վիճակ մը, որ օրինակելի ըլլար։ Եղա՞ծ է այն դրամեւերով զոր հոն կը թափէ Վասպուրականցին, Մշեցին, Կարնեցին, Բալուցին, Սեբաստացին։

Իմ նիւթս այս չէ սակայն։ Գում-գաբուէ եկած ազգն ու Արէ-եէի խմբագրականը ուրիշ բան կը ծանուցանեն։ Ուսումնասիրաց ընկերութիւնը գլխաւորաբար կազմուած է գաւառացի տարերքներէ։ և թէեւ կեդրոն ունի այդ աչքէ ինկած թաղն, իր նպատակը թաղային չէ, այլ հանրային։—Նպաստել այն ամէն ազգատ ուսանողաց որք, օտար բարեգործոյն վարժարանաց մէջ, դասագրքերէ ալ չատ անգամ զուրկ կը մնան և աւուր մէկը յուսահատ, գլուխ չարժելով դուրս կ'ելնեն ընթացք չաւարտած, կեանք մը սպանած։

Նատ կենդանի օրինակներ կան, որ եթէ ըստ ճշդութեան օրն օրին հրապարակի մէջ դրուէին, Ազգը պիտի տեսնէր թէ քանի՛ քանի՛ պատուական ուսանողներ, ազգատութեան, այդ անիծեալ գրերերուն երեսէն՝ ղլորեցան ինկան, մէկը գրքի մը համար, միւսը ուտեստի պակասութենէն, և այլ որ ոտնման չունենալէն։ Ուսանողի համար, մանաւանդ անոնց՝ որք կոչումն ունին, ասկէ աւելի ողբաւոր բան չկայ։ կարողութիւններ տրուած է բնութիւնը, մեծ մարդ մը դրած է մանուկ գլուխներու մէջ, բայց ճակատագրի ազէտք ի ծագէի անդ կը զարնեն կը խամրեն և ի դերեւ կը հանեն ամէն յոյս։ 86ին օր մը ժողովրդական թաղէն կը դառնայի։ Աշտա, լաւագոյն ուսանողն մը իրաւագիտական վարժարանի, տխուր, գլխ տեսնելու կուգար։ Ի՞նչ ունիս, Աշտա։ — Վարժարանը թողուցի։ Ի՞նչ։ Վարժարան թողած էր՝ այլ եւս չկարենալով տոկալ գրքի, ոտնմանի և թըզթի ծախքերուն։ Այս պատանին երկու տարի կանոնաւորապէս չըլլան բոլորած էր։ սիրելի եղած էր նոյն ժամանակի անայտառ տեսչին, եւ մինչ ամենքս ալ կ'ուրախանայինք որ Աշտա քանի մը տարիէն, ընթացք աւարտած վկայական ի ձեռին դուրս կ'ելնէ, ելաւ նա մա՛ռ ուսանողի անզուսպ իղձերով, որք կեանքն այդ ծաղկի և խնդից օրերէն դառնագոյն կ'ընեն։ կը ճանչեմ ուրիշ մէն ալ, որ Միքիթի վարժարանի ուսանող, բժշկական ուսմանց ե. չրջանի մէջ մեկնեցաւ դպրոցէն չբաւարութեան պատճառաւ։ Սուրէն և Տիրան Ճեացին կեանքի կռուոյն մէջ միչտ նկուն, և նախանձոտ աչօք կը դիտեն այսօր իրենց ընկերներն, որք թէեւ իրենց չափ օժտեալ չէին, այսօր կեանքի մէջ բան մը են։ կ'ապրին ոմանք դատարան մնալով, այլք գեղագրեր գրելով և հիւանդաց բաղուկները զընելով։ Մեր թաղ։ դպրոցաց մէջ ալ աղքատիկ ապագոյ դասագրոց պակասութիւնը մեծ տեղ կը գրաւէ՝ բաղդէն լքեալ այդ անմեղ դասուն մէջ։ Աչքերու մէջ արցունք տեսնելով տե

Բարեբախտութիւն է սակայն ընել որ հետզհետէ հետզհետէ մեր դպրոցաց մէջ այդ կարգի մանկանց ուսումնական պէտքերը կը հոգացուին նոյն իսկ դպրոցական մանուկներու ձեռքով, ոմանց թուղթ, այլոց գիրք, ևն կուտան. ասդին անդին ալ ընկերութիւններ նպաստներ կուտան, որով մեծ հոգ մը կը թեթևնայ. Մնացած էր օտար դպրոցաց ուսանողներու այս կարգի պէտքերն հոգալ. և անչուշտ ուրախութիւն է տեսնել որ ընկերութիւն մըն ալ այդ բեռն ստանձնած է. Հիմա կը մնայ որ հասարակութիւնն իր նպաստներն ընէ այդ հաստատութեան՝ պարապ չդարձնելով այն ձեռներն որք յանուն այդ Ընկերութեան իրեն կ'երկարին, եւ չդրկելով իր տոմսակներն որք կեանք պիտի տան ճակատագրի այդ լքեալ զաւկներուն. Մարդկութիւնն այդ հիւծեալ դասուն մէջ քայքայուն է. մեր արհամարհած չատ պատանիներ, որք դպրոցաց մէջ մեր առջեւ կը կանգնին, քաչուած, կարմիր գիծ մը աչքերու քովերը, ապուշներ են. կերակրէ՛, պիտի տեսնես սակայն որ իրենչ զօրութիւններ յերեւան պիտի եղեն. Ամերիկացի ընկերաբան մը կը պատմէ որբանոցի մը ադքատիկ տղայոց համար թէ երբ անոնք փողոցէն հոն փոխադրուեցան, յոյժ տկարագոյն էին, անոնց թնդերք թուլցած, մարթն անդոյն և անկենդան էր. Անանոց պէս բթամիտ էին, խելագարի և ապուշներու դէմքն ունէին. Բայց քանի մը ամիս ետքը՝ հացն ու միսն անոնց նոր մարմին ու հոգի կուտան, այնպէս որ դժուարաւ կարելի է այնուհետեւ գտնել փայլուն և կենդանատիպ դէմքեր որբերու դէմքերէն աւելի, որք զուարթագին դոյչիւններով պարտէզը կը թնդացնեն. Մեր տալիքը մեր ադքատիկ ուսանողաց հացն ու միսը չէ, այլ դպրոցական նպաստներ. և եթէ ա՛յս ալ չը կարենանք տալ, և եթէ անիոյթ դէտնուինք այդ բոլորովին նոր հաստատութեան, զոր իր գթոյ և խանդաղատանաց տակ առած է Ազգ. Երես. Ժողովոյ համակրելի Ատենապետն, նոր սերունդն ի վերջոյ չատ բաներ կ'ուներնայ մեր երեսին գանելու. Հրաւէր մեր գաւառացի եղբարց, Պոլսեցւոց հայրերուն, անիոյթ չգտնուիլ Ուսումնասիրաց ընկերութեան թատերական ձեռնարկութեան, որ հանրային է. օգնենք իրեն, որպէս զի կարող ըլլայ օր մըն ալ նոյն իսկ ուսեստ ալ տալ այնպիսի ուսանողներու որք թէեւ օժտեալ ամեն ձիրքերով, օրագահիկ ալ չեն ունենար չատ անգամ. Հրաւէր մանաւանդ Դում-գաբուի թաղեցւոց գարգացնել այդ ընկերութիւնն որ իրենց ծոցին մէջ ծնունդ առած է.

ՀՐԱՆԴ

ԴԵՂԶԿԱԿԱՆ ՊԱՐԶ ԵՒ ԴԻՒՐԱԳՈՅՆ ԴԱՐՄԱՆ ԸՆԴԴԻՄ ԿԵՂԾՄԱՇԿԻ

Կեղծմաշկի սարսափելի ախտն՝ որ 1855-56 տարիներուն մէջ բուռն կերպով խոյացաւ մեր գիւղաքաղաքին վրայ, երեք ադգերէն բաւական զոհեր տարաւ. սոյն ախտն նախ և առաջ նախիրներէն և նման կենդանիներէն սկսելով հետզհետէ ճարակեցաւ մարդկան, այնպիսի իմն որ ամեն մարդ տագնապի ու սարսափի մէջ ինկաւ, զի այսօրուան քաղաքողջը վաղիւ մի հեղձամղձուկ վիճակի դատապարտուելով շնչառութիւնը կ'արգելոյր և կը մեռնէր. Առ ի չգոյէ ճարտար և հմուտ բժշկաց, իւրաքանչիւր ոք սկսաւ իւր գիտցած դարմանին դիմել. բայց ի զուր, ամեն դեղ ու դարման անօգուտ եղան. Հոգագործ և կովարած թըռան Օղլու անուն յոյն մը, փոքր ինչ տեղեակ անատոմութեան, իւր զաւակաց մին զոհ կուտայ սոյն ախտին, որ կը փոխանցուի միւս որդւոյն. մարդը կը խորհի և կ'եզրակացնէ թէ սոյն ախտն երբեմն կովերու վրայ եւս տեսնուած և անունն ալ խը-ը-մ գրուած էր, և ասոր միակ դարմանն էր խարել (տաղլամաք). ուստի կ'որոշէ իւր որդւոյն կոկորդի ուռեցքն այրել. բայց անատոց այրումն հրացեալ երկաթով ի գործ կը դրուէր արտաքին կողմէն, մինչդեռ այսպիսի գործողութիւն մը անկարելի է մարդոյ համար. ուստի հետեւեալ կերպով կ'այրէ. մեղրը կ'եռացնէ և ոչ է առաւելագոյով մը ուռեցքին վրայ կը քսէ, կ'ազատէ երկրորդ որդին. այս դարմանումը տարածուելով գիւղաքաղաքիս մէջ չատ մարդիկ ազատեցան կեղծմաշկէ, և նոյն թուականէն ցարդ սոյն ախտը տեղւոյս համար ամենաթեթեւ հիւանդութիւն մը դառնալով իր սարսափն և երկիւղը կորուսած է բոլորովին.

Ահա գործողութեան կերպն. երբ մէկը բռնուի կեղծմաշկէ և խռխռայ, իսկոյն այրել գիտցող վարպետ կամ վարպետուհի մը կը կանչուի, որ նախ կը զնէ լեզուակն հատկնալու համար թէ «հիւնապնդը» և «երիճէ.ք» կոչուածն է թէ կեղծմաշկ է, որովհետեւ կրնան չուսուով որոշել. Փոքր ամանով մը մեղր կը դնեն կրակին վրայ, որ կ'եռայ, և յետոյ դուլպայի ասեղին (չօրապի շիշ) ծայրը կտոր մը բամբակ կը պատէ և եռացեալ մեղրին մէջ թաթխելով կ'այրէ ուռեցքը. Նախապէս մեծաղեայ դդալով կամ ոևէ տափակ առարկայով մը թեթեւապէս կը կոխէ լեզուին, կամ թաշկինակին ծայրը կը տեղաւորէ լեզուին վրայ և այն առարկան լաթին վրայէն կը կոխէ, որպէս զի լեզուն չայրի. մեղրով ուռեցքին բոլորտիքը շրջան մը կը գծէ և նորա վրայ կը քսէ, և լաւ մը կ'այրէ, զգուշանալով ողջ մասերուն չդպչիլ, քանզի սաստիկ ցաւ կը պատճառէ, և եթէ սաստիկ զայրացեալ է ուռեցքն, երկու երեք ժամու միջոցաւ սոյն այրումը քանիցս կրկնելու է, և սաստիկ օղիով կ-ա-կ-ա-ռ ընել տալու է. տասն տասներկու ժամէն հիւանդն իսկոյն կ'առողջանայ.

Վերջին օրերս օրաթերթերու մէջ ցաւ ի սիրտ կարդալով որ հարիւրաւոր անմեղ մանկունք զոհ կ'երթան սոյն ախտին, խղճէ չարժեալ կը յաւակնիմ ներկայիլ զայս դարման առ ի նկատառումն ճարտար և քաջահմուտ բժշկաց, ինդրելով կանխաւ ներողութիւն յաւակնութեանս.

ԱՐԵՒ. ԲՀ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

1890 յունուար 25

Միխալըճ

ՄՈՒՍԱ ՊԷՅԻ ԴԱՏԸ

ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԷ ԿԱՐԱՒԱՆԱՊԵՏ ԱԼԻԻ ԱՌԱՋԻ ՀԱՐՑԱՓՆՆԻՉ ԴԱՏԱՒՈՐԱՑ

(Շաբ. Եբիկ Բէ-էն.)

Յայտարարութիւնք Վարդերես գիւղացի Զալօ կամ Ճիհանկիր Մուրատեանի, քառասուն տարեկան, որ իբրեւ վկայ բերուած է և ի Վէզիր խան կը բնակի.

Յետ երդման, արձանագրեալ ի 16 սեպտեմբեր 305. Թարգմանի պաշտօնը կը կատարէ քարտուղար Պաղտիկ էֆէնտի.

Հ.—Ե՞րբ Պոլիս եկար.

Պ.—Ամիս մը առաջ Ալի աղայի հետ եկայ.

Հ.—Ալի աղայի հետ ոևէ յարաբերութիւն ունի՞ս.

Պ.—Ոչ.

Հ.—Քիւրտ Մուսա պէյի դէմ դատ մը ունի՞ս. Քեզի բան մը ըրած է.

Պ.—Բան մը ըրած չէ. Դատ մը չունիմ.

Հ.—Ինչո՞ւ համար Պոլիս եկար.

Պ.—Ալի աղայի գործին առթիւ վկայութեան եկայ.

Հ.—Ի՞նչ է Ալի աղայի գործն եւ ի՞նչ գիտես այդ մասին.

Պ.—Անցեալ Բամազան ամսոյ չորսին չարաթ օրն Ալլոյի հետ մեր գիւղէն երկու ժամ հեռուն գտնուած Զուքուր գիւղը գնացինք կորեկ գնելու համար և յետոյ մութ էր երբ վերադարձանք. Սակայն տակաւին գիւղ չդնացած ժամ 12ի միջոցին Լոհոր ջուրին մօտ կարաւան մը տեսանք. Նոյն պահուն Մուսա պէյ, Ճէզրի պէյ, Էօմէր պէյ եւ Զալօ Մուրատ, որք ձի հեծած էին, եկան և կարաւանին մօտ նստեցան. Մենք ալ քսան քայլի չափ հեռուն ճամբուն վրայ գտնուած ցորենի արտին մէջ պահուըտեցանք. Քիչ յետոյ յիսուն վաթսունի չափ հետիոտն մարդիկ եկան առաջնոց եկած կողմէն եւ կարաւանին մօտ կեցան. Այս վերջին եկողներուն մէջ Պետոն եւ Ըզգոն ճանչցայ իսկ միւսները չճանչցայ. Ասոնք երբ եկան, սկսան աւարի տալ կարաւանը. Մուսա պէյ չորս ձիու եւ ջորիի մը վրայ գոյներ բեռցնելով առաւ տարաւ. Մնացողներն ալ հակերը բացին եւ կողոպտելով մեկնեցան եւ ես չտեսայ թէ տակաւին ի՛նչ մնաց. Նոյն պահուն կարաւանի տէրն Ալի Զամանեան գիւղը գնաց. Մենք ալ չհամարձակեցանք Զուքուր գիւղն երթալ եւ գիւղերիս վերադարձանք. Երկու ամիս յետոյ, օր մը, Ալի մեր գիւղն եկաւ զինուորներու հետ. Մենք զինուորաց քովը գնացինք հակոնալու համար թէ ինչո՞ւ եկած էին եւ Ալի հոն տեսնելով ճանչցանք. Ընկերոջս Ալլային ըսի թէ այս այն Ալին չէ՞ր, որուն ապրանքներն աւարի տուին. Ասոր վրայ Ալի մեզ հետ խօսելով ըսաւ, «էհ՞ոն էիք, տեսա՞ք». Մենք ալ պատասխանեցինք թէ ցորենի արտին մէջ պահուըտելով տեսած էինք իր կողոպտուիլը. Ալի ըսաւ, «կը վկայե՞ք». պատասխանեցինք որ եթէ մօտ տեղ մը ըլլայ կ'երթանք կը վկայենք. Ալի առաջարկեց մեզ մեր ճամբու ծախքը հոգալ եթէ իրեն հետ երթանք եւ մեր տեսածը պատմենք. Մենք ալ համակերպելով Ալիի հետ եկանք.

Հ.—Հետեւեալ օրը կորեկ առնլու գացի՞ր.

Պ.—Ո՛չ հետեւեալ օրն եւ ոչ յետոյ.

Հ.—Ինչո՞ւ չգացիր.

Պ.—Վախցանք. Մեզ պէտք եղած կորեկը գիւղին մթերանոցէն գնեցինք բարձր գնով.

Հ.—Կարաւանի կողոպտուած տեղւոյն և ձեր գիւղին մէջ ո՞րչափ հեռաւորութիւն կայ.

Պ.—Զիրար ճանչնալու չափ հեռու է.

Հ.—Բաղէշի մէջ ի՞նչ գործ ունէիք.

Պ.—Ցորէն առնլու գացած ըլլալով, չափ մը ցորեն առած կը վերադառնայի.

Հ.—Ժամը քանի՞ն կար.

Պ.—Իրիկուան ժամ մէկը կար.

Հ.—Հեծեալներն ո՞վ էին, հետիոտն եկողներն ո՞վ էին.

Պ.—Հեծեալներն էին Մուսա պէյ, Ճէզրի պէյ. Էօմէր պէյ եւ Զալօ Մուրատ. իսկ հետիոտն եկողներուն մէջ Պետոն, Ըզգոն եւ Հասինոն ճանչցայ. Միւսները չը կրցայ ճանչնալ.

Հ.—Ըսիր թէ այդ դէպք պատահած ատեն ժամ մէկն էր. Միթէ մութ չէ՞ր.

Պ.—Արեւ կար.

Հ.—Իրիկուան ժամ մէկին արեւ կ'ըլլա՞յ.

Պ.—Արեւ կար. Զեմ գիտեր թէ ժամ քանի՞ն էր.

Հ.—Ձեր երկրին մէջ ժամ քանի՞ն արեւը մարը կը մտնէ.

Պ.—Զեմ գիտեր.

Հ.—Ասոնք ովքէ՞ն կը ճանչնայի՞ր.

Պ.—Գիւղը կերթան կուգան եւ այդ պատճառաւ կը ճանչնամ.

Հ.—Այն օրը ժամ քանի՞ն մեկնեցաք Բաղէշէն.

Պ.—Առաւօտուն, արշալոյսին մեկնեցանք Բաղէշէն.

Հ.—Բաղէշ ձեր գիւղէն ո՞րչափ հեռու է.

Պ.—Զեմ գիտեր.

Հ.—Ամեն ատեն Բաղէշ կերթաք ցորեն գնելու.

Պ.—Երբ ցորեն չը ըլլայ, այն ատեն Բաղէշ կերթանք.

Հ.—Մուսա պէյ ազկից զատ ուրիշ գէշութիւն մը ըրած է.

Պ.—Զեմ գիտեր.

Հ.—Գիւղերն երբ կարաւանը կը կողոպտէին, դուք չվախցա՞ք.

Պ.—Մենք այդ պահուն քարի մը ետեւ պահուըտած էինք. Մենք զանոնք կրնայինք տեսնել, սակայն անոնք չէին կրնար զմեզ տեսնել.

Հ.—Զեզմէ զատ ուրիշ մարդ կա՞ր հոն.

Պ.—Զըտեսայ.

Հ.—Դու յետոյ Մուշ գացի՞ր, կառավարութեան իմաց տուի՞ր.

Պ.—Ոչ.

Հ.—Ալի աղա ո՞ւրկից իմացաւ թէ դուք այդ դէպքը տեսած էք և ի՞նչպէս զձեզ գտաւ.

Պ.—Այդ դէպքէն յետոյ գիւղս գացի. չարաթ մը յետոյ կովս ծախելու համար Մուշ գացի. Զը կրցայ ծախել և երբ կը վերադառնայի Մշոյ շուկային մէջ Ալի աղան տեսայ ու ըսի իրեն թէ տեսած էի իւր կարաւանի կողոպտուիլն և թէ երբ որ ուզէ պատրաստ եմ վկայելու. Կովս առնլով գիւղ վերադարձայ. Մէկ քանի օր յետոյ Ալի աղա եկաւ և զիս առնլով բերաւ.

Հ.—Գողերն երբ կարաւանը կողոպտելով գացին, յետոյ Ալի աղային հետ չտեսնուեցա՞ք.

Պ.—Վախցանք եւ չգացինք.

Հ.—Ըսիր թէ Մշոյ շուկային մէջ Ալի աղան տեսած ես. ինչո՞ւ համար Ալի աղան քեզ տեղական կառավարութեան չտարաւ և յայտարարութիւններդ արձանագրել չտուաւ.

Պ.—Զեմ գիտեր, տեղական կառավարութեան չտարաւ. Պոլիս բերաւ.

Հ.—Ստորագրէ՛ քու այդ յայտարարութիւններդ.

Պ.—Գրել չեմ գիտեր. կնիք ալ չունիմ. մատս պիտի կոխեմ.

(Մանուկ գրել չգիտնալով ստորագրութեան տեղ մատը կը կոխէ. Հարցաքննիչ դատաւորք եւս կ'ստորագրեն).

* * *

Յայտարարութիւնք ամբաստանեալ Մուսա պէյի, արձանագրեալ 20 սեպտեմբեր 305.

Հ.—Ձեր անունը, ձեր հօր անունն ի՞նչ է, ո՞ւր տեղացի էք, քանի՞ տարեկան էք.

Պ.—Անունս Մուսա է, հօրս անունը Միրզա պէյ. Մշոյ ձիւնաբ գիւղէն եմ և երեսուն չորս-երեսուն և հինգ տարեմ. ժամանակ մը միւտիրութեան պաշտօն վարեցի. իսկ այժմ վարձակալութիւն կ'ընեմ. Ամուսնացած եմ, երեք կին, երկու մանչ ու երկու աղջիկ զաւակներ ունիմ. Հինգ հատ ագարակ և տուն մը ունիմ.

Հ.—Ալի աղա դատ բացած է ձեզ դէմ, ըսելով որ բամազան ամսոյ չորսին իրիկուան դէմ իֆթարէն յետոյ գուք, Ճէզրի պէյ, Էօմէր պէյ և ուրիշ ձիաւոր մը յիսուն վաթսուն հետիոտն մարդոց հետ իւր կարաւանը կողոպտած էք Մշոյ ստորոտը գտնուած Կէօլպէնտէր անուն տեղն, ուր իջեւանած էր Հալէպէ վան գնացած պահուն, և թէ բոլոր ապրանքներն առած և զինքը գանակոծած էք հրացանի բունով.

Պ.—Կէօլպէնտէր ըսուած տեղը Մուշէն տասներկու ժամ և Բաղէշէն չորս ժամ հեռաւորութիւն ունի. Ես այն ատեն Խոյթ գիւղն էի, որ Կէօլպէնտէրէն 13-14 ժամու չափ հեռու է. Մանաւանդ Բամազանի կին Բարէշին գիւղն էի, որ նոյնպէս Կէօլպէնտէրէն 12-13 ժամ հեռաւորութիւն ունի. Վճռարեկ ատենի անդամ Իպրահիմ պէյ նոյն օրն Օյզոթ գիւղն եկեր և մարդ մը ղրկեր է զիս բերելու համար. Այդ մարդ նոյն գիւղն արշալոյսէն առաջ Բարէշին գիւղն եկաւ և ըսաւ թէ Իպրահիմ պէյ զիս կուզէր. Այս մարդ Օյզոթցի Բէշիր Զաուշի տղան էր, Մամի, որուն հետ արշալոյսին ճամբայ ելանք. Արեւու ծագումէն յետոյ Օյզոթ հասանք և Իպրահիմ պէյի հետ տեսնուեցայ. Այն առարկութիւն, թէ կարաւանն ես կողոպտած եմ, անհիմն է.

Հ.—Կէօլպէնտէր անուն տեղն ո՞րչափ հեռու է Օյզոթի գիւղէն.

Պ.—Հինգ ժամ.

Հ.—Այդ Կէօլպէնտէր ըսուած տեղը ձեր ձիներ գիւղէն ո՞րչափ հեռու է.

Պ.—Վեց ժամ.

Հ.—Իմաց տուողներ կան թէ կարաւանը գուք կողոպտած էք.

Պ.—Ո՞վ են.

Հ.—Վարդերես գիւղացի Զալօ, Ալօ, Յովսէփ և Մանուկ.

Պ.—Վարդերես գիւղը Կէօլպէնտէրէն վեց ժամ հեռու է. Աւելի մօտ գիւղեր կան, ասոնք չե՞ն տեսեր. ի՞նչպէս կըլլայ որ անոնք կը տեսնեն.

Հ.—Ասոնցմէ ոմանք Բաղէշ երթալու կամ անտի վերադառնալու ատեն տեսած են.

Պ.—Վարդերեսէն Բաղէշ երթալու համար Կէօլպէնտէրէն չանցնուիր, ուրիշ ճամբայ կայ. Վարդերեսցիք իմ դատախազներս են և այն անձերն, զորս յիշեցիք, իմ դատախազներուս հետ ժամանակ կ'անցնեն.

Հ.—Լաւ գիտէ՞ք թէ Բամազանի չորսին Իպրահիմ պէյ ձեզի լուր ղրկած էր և դուք ալ նոյն գիշերը մեկնած էք արշալոյսէն առաջ.

Պ.—Այո, լաւ գիտեմ. Իպրահիմ պէյին ալ կրնաք հարցնել. Մանաւանդ որ կարաւանի կողոպտուիլն ալ Օյզոթի մէջ իմացայ.

Հ.—Կարաւանապետ Ալի աղա ալ կ'ըսէ և ձեզ ալ ճանչցած է.

Պ.—Ես Ալի աղան բնաւ չտեսայ.

Հ.—Ալի կ'ըսէ թէ տեսած է զձեզ երբ կարաւանը կը կողոպտէիք և թէ վիզը փաթթուելով, վրան գտնուած ստակն առեր էք.

Պ.—Կարաւանը գիւղին քովէն կանցնի. Կէօլպէնտէրէ անուն տեղին քով մէկ քանի գիւղեր կան զիս կը ճանչնան. եթէ այդ տեսակ բան մը ըրած ըլլամ, այդ գիւղի բնակիչներէ մին ըսէ թէ ես այն օրն ազկից անցայ, ես ըրած պիտի ըլլամ.

Հ.—Ալի աղան թշնամութիւն մը ունի՞ ձեզ հետ որ երբ իւր ապրանքն ուրիշը կողոպտած է, զձեզ ամբաստանէ.

Պ.—Ո և է թշնամութիւն չունի. ես զինքը չեմ ճանչնար. Հայերը զինքը գերգռած են և անիրաւ տեղը դատ բացած է ինձ դէմ.

(Հարցաքննիչ դատաւորին առաջարկութեամբ Մուսա պէյ, ստորագրութեան տեղ, իւր կնիքը կը դնէ, իւր յայտարարութեանց ներքեւ. Հարցաքննիչ դատաւորք եւս կ'ստորագրեն.)

ՀԵՂԻՆԷ
ԿԱՄ
ԾԱՂԿԱՆՑ ԿՈՂՈՎԸ
Բ-ԲՅ-ԻԷ ՎԷՊ
Թարգմանեց ի ֆրանսերէնէ
ՏԻԿԻՆ ՇՈՂԱԿԱԹ Ց. ՏԻՐ ՍԱՐԳՍԵԱՆ
294 ԳԻՆ 100 ՓԱՐԱ 2—3

ԱՌՁԵՌՆ
ԲԱՌԱՐԱՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅԵՐԷՆ
ՊԵԼԴԱՆԱԶԱՐ 10 ՂՐՇ.
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Պ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Այն (Հայատառ) Թուրքերէնէ ի Հայ աշխարհիկ բառարանն որ կը պարունակէ 0սմ գրականութեան բոլոր գործածական բառերն ու հաղարաւոր ոճերը, յոյժ պիտոյ է ուսանողաց և ժողովրդեան. Պաւառաներն ով որ 10 ղրշ.ի նամակագրաշմ (1 ղրուշնոց) դրկէ ի Պոլիս, Զարմանքիլար փողոց թիւ 56, յանուն Բ. Պողոսեանի, անմիջապէս կ'ընդունի մի օրինակ. 289 3—10

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Ա. Տարի
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Բարեփոխեալ ըստ ծրագրոյ և յանձնարարութեան Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ Ազգային Կեդր. Վարչութեան.
Ի ՊԷՏՍ
Դ. Դասու Ազգ. Նախակրթարանաց
ԳԻՆ 2 ԴՐՇ. ԿԱՆ
Կը գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց մօտ

Մեր Բաղաքական Աշխարհագրութեան Ընթացքին Ա. տարւոյն Ա. տպագրութիւնն սպառած ըլլալով, մաքուր տպագրութեամբ վերստին ի լոյս ընծայեցինք.

Սոյն երկրորդ տպագրութիւնն առաւել օգտակար ընծայելու փափաքանօք պատչաճ համարեցինք, առանց առաջնոյն ուղղութիւնն կորսնցնելու, բարեփոխումներ ներմուծել, յանձնարարութեամբ Կեդր. Վարչ. Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ, եւ հետեւողութեամբ այն ծրագրոյն, զոր գծած է Նորոգապէս.

Ըստ այսմ, Եւրոպական Թուրքիա, Ասիական Թուրքիա Եգիպտոս եւ այլն, որք Օսմանեան Կայսրութիւնը կազմող երկիրներն են, եւ զորոց Ա. տպագրութեան մէջ համառօտիւ իմն խօսուած էր, նման միւս տէրութեանց, ի մի հաւաքեցինք, և խօսեցանք ա՛յնպէս և ա՛յն ընդարձակութեամբ, որպէս կը տրամադրէր ծրագիրն, որոյ համեմատ ուսանողն առաջին տարւոյն մէջ իսկ պարտի ուսանիլ երկիրն, որ իւր հայրենիքն է, ուր կը բնակի, եւ զորմէ կը խօսի ամէն օր.

Բաց ատի Ափրիկեան եւ Ամերիկեան երկիրներն համառօտեցինք, կարգ մը երկրորդական գիտութիւններ յաւելեցինք, եւ ուրիշ կարգ մը հարկաւոր գիտելիքներ աւելցուցինք, Թուրքիոյ Հայ Հասարակութիւն եւ իւր ներքին վարչային դրութեան վրայ կարեւոր ծանօթութիւններ տուինք. Թուրքիոյ սահմանակից երկիրներու, այն է Անդրկովկասու եւ Պարսկաստանի վրայ առանձինն խօսեցանք.

Ահա այս բարեփոխմամբ մեր Ընթացքին Ա. տարւոյն սոյն Բ. տպագրութիւնն կատարելագոյն կը համապատասխանէ Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ նոր ծրագրոյն Դ. Դասուն, ինչպէս կը վկայէ իւր իսկ վաւերագիրն, զոր կը զետեղեմք ատ.

«Ազգասկան Ընթացս Աշխարհագրութեան՝ զոր յօրինեալ է Յարութիւն... Պէյազեան, ի պէտս Դ. Դասու Ազգային Նախակրթարանաց, յաղագս ամփոփ բովանդակութեան որ ի նմանն անհրաժեշտ գիտելեաց, եւ հաւատարիմ համաձայնութեան ընդ առ ի մէնջ հաստատեալ նորոգ ծրագրի դպրոցական ուսմանց՝ մտադիր վաւերացուցանեմք.»

Ատատնոր աւելորդ չենք համարիր ագդարարել թէ՝ մեր Բաղաքական Աշխարհագրութեան Ընթացքին Բ. Տարին նախապէս պատրաստուած եւ կեդր. Վարչ. Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ հետեւեալ վաւերագրաւ հրատարակած է.

«Ազգ. Կեդր. Վարչ. Ուսումն. Խորհուրդս ձեռնհաս քննիչի միջոցաւ ի քննին առնելով Պէյազեան Յարութիւն... երկասիրած Բաղաքական Աշխարհագրութեան Ընթացքին Բ. տարին, կը յայտարարէ թէ՝ խնամով եւ հմտութեամբ յօրինած գործ մ'է, եւ արժանի գործածութեան յԱզգ. Վարժարանս».

Վասն որոյ եւ ընտրեալ դասագրոց կարգն անցնելով զայն, կը յանձնարարենք Պատ. տեսչաց եւ ուսուցչաց ընդունիլ զայն Ազգ. Վարժարանաց մէջ.

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅԱԶԵԱՆ

Ա Զ Դ

Ապրուստ չոգենաւը, նաւապետ Համպլին, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով. ԻՏ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործ-ք Ապրուստի Ընկ.

Ա Զ Դ

Փորձառու եւ մայրաքաղաքիս մէկ քանի ընտանեաց մէջ պաշտօն վարած անձ մը պատրաստ է Ֆրանսերէնի, գերմաներէնի եւ անգլիերէնի դասեր տալ, ինչպէս եւ կրկնատուամբ տոմարակալութիւն, պարզ եւ դիւրին մեթոտով, չափաւոր գներով. Դիմել Ա. հասցէիս լրագրոյս գրասենեակը. 301 2—4

ԴԱՂՏՆԻՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ ՄՈԳՈՒԹԵԱՆ
Հեղինակ
Յովհ. Գասարճեան և Յովհ. Գազանճեան
Բովանդակութիւն
Երեւակայութիւն.—Երգ.—Երեւմունք մեգական.—Հնչատեսութիւն և ծանկատեսութիւն.—Ջեսիլ առ աչք.—Նախազգացում.—Գուշակութիւն.—Կենդանական Մագնիսականութիւն.—Ակնհարութիւն եւ այլն.
Այդ գիրքն որ 432 մեծագիր երեսներէ բաղկացեալ է, իւր արտաքոյ կարգի հետաքրքրական, հմտալից եւ օգտակար պարունակութեամբն ամեն կարգի անհատից համար ընթերցանութեան մասնաւորապէս արժանի գիրք մ'է. գինն է 15 ղրշ.
Կը ծախուի պաշէ-Կարու ջրավաճառ Պօղոս աղայի եւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով.
Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս, Պաշէ-Գարու ջրավաճառ Ազամալեան Յակոբ աղայի խանութը. 286 6—12

ՏՈՒԲԹ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԵԱՆ
Գաւառաց մէջ շատ տարիներ քաղաքային բժշկութեան պաշտօնն յաջողապէս վարելէ յետոյ, այժմ կ. Պոլիս հաստատուած է, և իւր բնակարանն (ի Վլանկա, Ցունաց Մ. Թորոս եկեղեցւոյ կից,) հիւանդներ կ'ընդունի ձրիապէս՝ շորեքշաբթի արտաքին հիւանդութեանց համար, և շաբաթ օր ներքին հիւանդութեանց համար, մինչև կէս օր. Վկայեալ ազգաստ հիւանդաց վրայ վիրաբուժական գործողութիւններն եւս ձրի կը կատարէ. Շաբթուն միւս օրերը մինչեւ կէս օր հիւանդ կ'ընդունի, մասնաւորապէս ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնք, մանկաբարձութիւն, և վիրաբուժական գործողութիւնք.—քարահանութիւն, խեղաբուժութիւն, լուսնոտութիւն, ևն. որոց վրայ յատուկ փորձառութիւն ունի.
58 18—20

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ
Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
10 ՃԷԼալ-պէյ խանի տակը 10
ՋԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՏԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՑԻ
ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՆԵՐ
Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, տաղանդաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւ, թէ գաւառներու մէջ և թէ յաստիս խիստ շատ յաճախորդներ գոհ ըրած է.
ՎԱՃԱՌՈՒՄՈՒՆՔ
ՄԵՆԻ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՂԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԻՆԵՐԸՋԱ ՓԱՍԻՈՐ 52

ՄԱՍՈՒՆ. Խափանեալ զանազանութիւնքի արուեստներ Դէորգ Էֆէնտի Արվազեան Մխիթարեան ընտիր ձիթաթուլ և օճառ, թէնէքուսէն պատուական գինի և խմիրէն ընտիր օղի բերել տուած է, և ամեն գնով կը վաճառէ Ղալաթիա Թէնէչէնպիշ-Բազար փսի խան. Ասոնցմէ զատ, յատկապէս բերել տուած է Նիպրոսի պատուական գումանտարիան, Եւրոպայէն ժորժ Պալամեան եղբարց ընտիր գոնեակները թէ՝ չիչերով և թէ՝ տակառով, և Սկիւտարի ընտիր «չաքուչ իւզիմ»ին ձերմակ գինի. Նաեւ ամենաընտիր ձիթապտուղ, լուբիա և շաքար. Ցանկացողք մեծապէս գոհ կը լինին ասոնց թէ՝ ընտրութեան և թէ՝ ժամանութեան համար. 55

ՍԳՈՒԻ ՄՈՒՍԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՌԱԿ
Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 188
Պարտաւոյց Ազգ. և Պատն.
Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոգի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկաց թուլցեալն և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դեպքերու մէջ.
Իմ կարծիքս է թէ այս հմուտ և յաջող պատրաստութիւնը մոլոր նախամեծար համարելու է Մարդու ձկան իւղն և կը յանձնարարեմ զայն.
ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Միւպայեա օլունաճագ օնպին քիլօ բուղէնը զէյթին պէհէր գէյէսի տեսրթ դրուշ օն փարայա թայիպի էօհտէպանատ օլուպ չուպաթը բուսմինին իւչիւնճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա թալիպ օլանլարը մագամը սէրասքէրի լէվազիմատարիբսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.
29 քանուելի սանի 1890 218
Նօ. 16 2—3

JEAN PSALTY
ԺԱՆ ԲՍԱԼԹԻ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1867ԻՆ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ԴՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԵԱՑ
Վաճառատուն ի Բերա Գալաթիոյ փողոց Թաղապետ. պաշտօնատան դիմաց
Գործարան ի Գուլէգարու Թիւ 657
Մանանճիւղ Աղաճամի Թիւ 127 և Գուլէգարու Թիւ 659
Գիները խիստ աժան են
Ամեն տեսակ կարասիներ ննջարանի, սեղանատան, գրասենեկի և սրահներու ինչպէս նաև դրամատանց և վաճառականաց գրասենեակներու համար. Կարասեաց հաստատուն կերպիւ պատրաստութեան համար չոր փայտեր կը գործածուին. Ընկուզենի, վարդի փայտ, մանէտ և այլ տեսակ փայտերէ կիտուածներ կը շինուին. Վաճառատան մէջ նոյնպէս կը գտնուին ամէն տեսակ գորգեր, վարագոյրներ, մահճակալներ, մեծ հայելիներ և կահաւորման յատուկ կերպասներ ու կարասիներ.
Ցանձնարարեալ կարասիք կարճ միջոցի մէջ շինուելով կը յանձնուին. 50

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՍ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած գումարն 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՑՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի. 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ կամ Պոլսոյ վերայիչեալ երեք Ընկերութեանց

ԺՕՐԺ ԷՖԹԻՄԻԱՏԻՍ

Պոլիս Աշբը Էֆէնտի խանի ներքեւ թիւ 17

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Հովանոցներու յատուկ Օ ԲՈՊԼԻՆՍՈՆ մթերանոցի հիմնադիրը, Պ. Ժորժ Էֆթիմիատիս, կը ծանուցանէ իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և պատուարժան հասարակութեան թէ Աշբը Էֆէնտի խանին ներքեւ գտնուած իւր թիւ 15 մթերանոցն, ամբողջ ապրանքներով ուրիշի փոխանցած և Նոյն խանի ներքեւ թիւ 17 վաճառատուներ բացած է։ Այս նոր վաճառատան մէջ կը գտնուին թէ՛ արանց և թէ կանանց համար ամէն տեսակ մետաքսեղէն ու բրդեղէն հովանոցներ, բրդեայ գուլպաներ, ֆանելաներ, Թափօ տարատներ, ձեռաց սրբիչներ, անձեռոցներ, թաշկինակներ և այլ այդ կարգի ապրանքներ, բոլորն ալ խիստ դիւրամատչելի գներով։ 44

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Բէրա, Թիւնէլի հրապարակ և Պոլիս, Կամուրջին գլուխը

Զմրան համար մեծ քանակութեամբ
Նոր հանդերձներ եկած են
ԶԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 287

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է Ներկելու համար կոշիկներն որք առաջին անգամն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ Ներկաւորը պատճառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տեւէ։ Կոշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիզմը կամ ուրիշ ապտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջեալ լաթով մը, առանց փոխելու Ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս Ներկը կը յարմարի ալանց և կանանց ամէն տեսակ կոշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեանուտները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի առարկային խնամով որբել, այնպէս որ հին Ներկին հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկին բռել, կամ՝ ոսկեզի տորով մը կամ՝ վրձնով։ Թրջուած մակերեսը դիմացը կը չորնայ։

Զգուշանալ հեղեցնելն.

Ընդհանուր կեցարանացին է ԷՏՄՈՒՆԴ ԳԱՐՈՒԱՆԻ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Պոլսոյ, Պահականոցին քով, կայսրան Թարմանէյին թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 67

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ

ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔՐԻՆ ԵՒ ԳԵՂԵՒՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ՈՅԺ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. կ'արգիլէ մազերուն թափիլը. չեզոքցնէ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմաձեւ է.

ՆԵՐԿ ԶԻ ԶԻ ԱՅՍ

փափաքեալ ապդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ
10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մատատանջութիւններ ունին, կանայք որ կամ առած են և մեծ յոգնութենէն ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՊԱՅԱԿԱՆ ՎԻԳՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉը կոչուած է.

ՄԵՆՔ ԴՐԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՍԻՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեցրանատեղին է ԷՏՄՈՒՆԴ ԳԱՌՈՒԱՆ, մթերանոց անգլիական, Պոլսոյ. թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 68

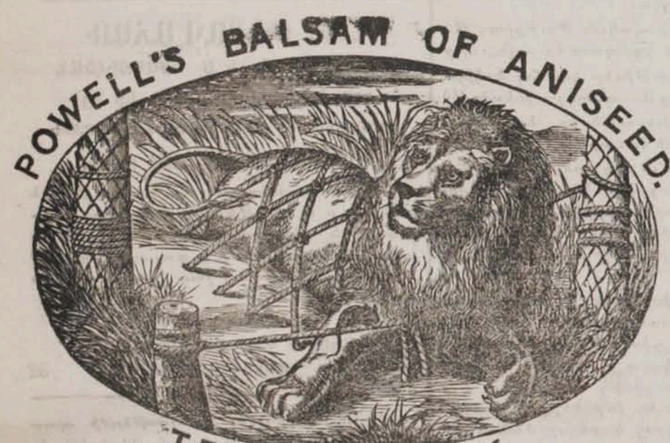

ՀԱԶԻ ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԹԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԶԱՑՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՀՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽԱԶԵՎՈՂԻ ՀԻԱՆԱՄԻՍԷ ԵԱՆՆԵՐ դէմ իրը ապահով դարման այս գեղին լայնած հմարաւը ուշ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Լուսուէլ կ'ընտանայ անանցնէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն Նէրվի թեղանթակրոն վրայ, ի Ռիւք, ըստ կոմսիա.

«Սիրելի պարոն, Ըստ սրամտի կը նեղուէի յատուկ հազէ մը որ գիշերը կարգելուր ինձ քնանայ և ցերեկը հանգիստ անցուցեալ, Վ. սեմ. կոմս Գարթնէլսյան ձեռաբերեց ինձ գործածել ձեր անուշահոտ բալսամէն անիսանի հատիկներով և կրնամ հաւատալ ձեզ թէ առաջին գործածութիւնէն իսկ զգալի բարւաւորմամ կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործ դա գաղրեցնելու, և առաջին փորը որուանը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն ալլոց։ (Որ.) Վ. ԼԻՆԶԼԻ, Նեղգի թեղանթակրէն.»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և ուտեստեալ դեղերու վաճառականաց քով. չիշը 1 շիլին 1½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պարտաւորեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՈՒՇԼԻ, 4, Արկիան Բուլէյա, Պարֆիրիբ բոա, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Յունաստանի Ներկայացուցչին քով.
Մ. ԷՏՄՈՒՆԴ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Պոլսոյ, պահականոցին քով, կայսրան Թարմանէյիցն, 95 և 67 64

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻՃԻ

ՇՈՒԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1890 Յունուար 16 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տեսութիւն

Բոլոր կէրուկէ օրերին) Եւրոպոյեան եղբարց
Կամուրջ Իշլոն լոքենասոց Եւրեկեսիոնիոն։

ժ.		Ր.
1 40	Նէնիմ. Մէզարդ. Պէզիրէք. Թարդ. Եէնիք Պազ. Ր. Հիսար (Աքնավլուգիրի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	17
2 30	Նէնիմ. Մէզդ. Պէզ. Թարդ. Եէնիք. Միրկ Պազաճ. Ր. Հիսար [Ամանավլուգիրի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ]	18
2 35	Ի. Ա. Գաւլագ Մէզդ. Պէզյ. Թարագ Պէզյոզ Գանամիլի [Գանամ. շոգ. հետ պիտի հաղորդկցի. ուր. օրերը Վանիք. Զէնկ Պէյլ Գոլ Պէշիք]	20
3 15	Նէնիմ. Մէզարդ. Պէզիրէք. Թարագ. Եէնիք Աթէն. Միրկէն Պազ Ր. Հիսար Պէզէք (Ամնավ. գիւղի շոգ հետ պիտի հաղորդակցի. Ուրբաթի օրերը ժամ 3ին մինչ)	21
4 30	Նէնիմ. Մէզդ. Պէզ. Թարդ. Նէնիք. Աթէն. Միրկ. Պազաճ. Ր. Հիսար. Պէզէք Աբնվ. Գաւր. Օրթ. Պէշիք	31
6 —	Նէնիմ. Մէզդ. Պէզիրէք. Թարդ. Նէնիք. Աթէն Միրկ. Պազաճ. Ր. Հիսար Պէզէք Աբնվ. Գաւր. Օրթ. Պէշիք	22
7 —	Նէնիմ. Մէզարդ. Պէզիրէք. Թարագ. Պէզյոզ Բաշլդ. Նէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ր. և Ա. Հիսար Գանամիլ Աբնավ. Զէնկ. Պէյլէր Օրթաք. Գաւգ. Պէշիք. Իսակ.	2
8 15	Ա. և Ի. Գաւլագ Նէնիմ Մէզարդ. Պէզ. Թարդ. Նէնիք. Աթէն Միրկ Ր. Հիսար Պէզէք Սրթվ. Գաւրէ. Օրթ. Պէշիք	21
10 —	Մէզարդ. Պէզ. Թարագ. Նէնիք. Միրկ Ր. Հիսար Աբնավ. Օրթաք. Պէշ.	34

Ադրիանոպէնի կամուրջ Իշլոն լոքենասոց

1 30	Աբնվ. Գաւրուշ. Օրթ. Պէշիք.	2
1 35	Նէնիք. Աթէն. Պազ. Ր. Հիսար Պէզէք Աբնավ. Գաւրուշ. Օրթ. Պէշիք.	19
2 —	Պէզէք Աբնվ. Գաւր. Օրթ. Պէշիք.	19
2 30	Ր. Հիսար Պէզէք Աբնվ. Գաւր. Օրթ. Պէշիք.	34
3 —	Պէզէք Աբնավաւ. Գաւրշ. Օրթաքէյ Պէշիրթաշ	22
3 30	Ր. Հիսար Պէզէք Աբվ Գաւր Օրթ. Պէշ. Գաղ.	23
4 15	Պէզէք Աբնավ. Գաւրուշ. Օրթաք Պէշիք. Գաղ (Ուրբաթի օրերը 4½ և Գաղ չպիտի հանգիպի)	31
10 50	Ր. Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	2
11 20	Պէզէքէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբ)	22

Ալոխանի եղբարց կամուրջ Իշլոն լոքենասոց

1 40	Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գաւղ.	32
1 40	Պէյոզ Բաշլդ. Զաղ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. (Գանա. պիտի հաղորդ.)	23
2 15	Պէզէք Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գաւղ. Պէշիթաշ	28
3 15	Պէյոզ Բաշլդ. Զաղ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանաք (Գանաք. պիտի հղրդ. Ուրբաթի օրերը Վան. Զէնկ. Պէյլ. Գաւղ. Պէշիք.)	20
3 20	Զէնկ. Պ. Հէր Գաւղ. Իսակ.	19
4 —	Գանա. Վանիք. Զէնկէր. Պէյլէր Գաւղ Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ)	17
4 50	Գանա. Վանիք. Զէնկէր. Պէյլերդ. Գաւղ Իսակիւսար (Բացի ուրբաթէ)	18
5 —	Գաղ Բաշլդ Զաղ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանամ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ Գաւղ Պէշիք	23
6 45	Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանա. Աբնվ. Զէնկ. Պէյլ. Սրթ. Գաւղ. Պէշիք. Իսակ.	20
9 15	Պէզիւ. Թարգիա Պէզդ. Բաշլդ. Զաղ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գաւղ. Իսակիւսար	28
10 20	Գանաք. Զէնկ.	28
11 —	Գաւղ. Ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ)	19

(Բացի կէրուկէ օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպոյեան եղբարց Եւրեկեսիոնիոն լոքենասոց ժամերը

2 45	Պէշիք. Օրթաք. Գաւր. Աբնավլուգ. Պէզէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարդ. Պէշ. Մէզարդ. Եէնիմ.	32	
3 15	Գանաք. Իսակ. Պէշիք. Գաւղ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկէր. Աբնավ. Գանամիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանամիլ Միրկ. Նէնիք. Բաշլդ. Պէյդ. Թարագ. Պէշ. Մէզ. Լէնիմհայլէ	2	
4 15	Պէշիք Օրթ. Գաղ Աբնվ Պէզէք Ր. Հիսար Պազաճ Նէնիք. Թարդ. Պէշյ. Մէնամ. Լէնիմ.	22	
5 15	Իսակ. Պէշիք. Գաւղ. Օրթաք. Պէյլ. Զէնկ. Աբնվ. Գանա. Ա. և Ր. Հիսար Գանլ. Միրկ.	20	
6 —	Դարագի. Պէշիք. Օրթաք. Գաւրուշ. Աբնվ. Պէզէք. Ր. Հիսար Միրկ Աթէն. Նէնիք. Պէյդ. Թարագ. Պէշ. Մէզդ. Նէնիմ. և Գաղագներ	21	
7 —	Պէշիք. Իսակ. Գաւղ. Պէյլ. Զէնկ. Աբնվ. Գանիլ. Ա. և Ր. Հիսար Միրկ Նէնիք. Պէյդոզ Թարդ. Պէշիրաք.	23	
8 30	Պէշիք. Օրթ. Աբնավ. Պէզ. Ր. Հիսար Միրկ. Նէնիք. Թարագ. Մէզար. Պէշ.	34	
9 30	Պէշիք. Օրթ. Աբնվ Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյդոզ Թարագ. Պէշիրաք. Մէզարդ. Նէնիմ. [Բացի ուրբաթէ]	20	
10 30	Ր. Հիսար Պազաճ. Միրկ. Աթէն. Նէնիք, Թարդ. Պէշիրաքերէ. Մէզար. Նէնիմ.	17	
11 20	Նէնիք. Թարդ. Պէշ. Մէզդ. Նէնիմ.	21	
11 35	Պէշիք Ր. Հիսար Պազաճ. Միրկ. Աթէն. Նէնիք.	19	

Կամուրջէն Ադրիանոպէնց Եւրեկեսիոնց լոքենասոց ժամերը

2 50	Ուղղակի Ր. Հիսար	24	
3 45	Ուղղակի Պէշիք (Ուրբաթ օրերը 3 30ին)	33	
9 55	Պէշիք. Օրթ. Գաւրուշ. Աբնավ. Պէզ. Ր. Հիսար (Պազաքար Եէնի Աբնավ. Գաղ հետ պիտի հաղորդակցի)	2	
10 30	Պէշիք. Օրթ. Գաւր. Աբնվ. Պէզէք	22	
11 15	Գաղ. Պէշիք. Օրթ. Գաւր. Աբնավ. Պէզէք Ր. Հիսար. Պազաճէր.	28	
11 40	Պէշիք. Օրթ. Գաւրուշ. Աբնվ. Պէզէք [Բացի ուրբաթէ]	2	
12 —	Պէշիք. Օրթ. Գաւր. Աբնվա.	22	

Կամուրջէն Ալոխան եղբարց Եւրեկեսիոնց լոքենասոց ժամերը

2 50	Իսակիւսար Զէնկէլքեոյ	19	
3 35	Իսակ. Գաւղ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք Գանա. Ա. Հիսար Գանլ. Զաղագաղ. Բաշլդ. Պէյդ.	2	
3 25	Ուղղակի Գանամիլի [Բացի ուրբաթէ]	17	
4 10	Ուղղակի Գանամիլի (Բացի ուրբաթէ)	18	
9 25	Պէշիք թաշ, Գաւգիուզեմ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանիք. Գանամիլ. (Գաղագներ գացող լոքենասոց հետ պիտի հաղորդակցի)	28	
10 5	Գանամիլի Ա. Հիսար Գանլ. Զաղ. Բաշլդ. Պէյդ. Թարագ. Մէզարդ. Գաղագներ (Ուրբաթերը Պէշիքաշ.)	18	
10 40	Իսակ. Գաւղ (Բացի ուրբաթէ)	19	
10 45	Պէշիք թաշ Գաւգիզեմ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վան. Գանա. Պէ ղէք (Ուրբաթի օրերը Իսակ. Գանա. Վանիքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	32	
11 20	Գանամիլ. Ա. Հիսար Գանլրճ. Զաղ. Բաշլդ. Պէյդոզ (Ուրբ. օրերը 11 25)	28	
11 45	Գաղագ. Գաւղ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք.	34	
11 55	Գաւղ. Իսակիւսար(*)	15	

ԻՍԿԻԻՍԱՐԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՒԵՆԱՒՈՒՑ

Իսկիւսարէն Կամուրջ Կամուրջէն Իսկիւսար

— —	— —	— —	— —
— —	6 30 Պէշիք	1 50	— —
— —	7 5	2 30 Պէշիք.	8 15
— —	8 5վ.ասփ.	2 50	9 5
1 30	8 20 Պէշիք	3 35 վ.ասփ	9 50
2 —	9 —	3 45 Պէշիք.	10 10 Պէշիք
2 30 Պէշիք.	9 30	4 15	10 30Ֆէրդ
3 5	10 — Ֆէրդ.	4 30Ֆէրդոթ	10 40 Դգ.
3 30 Ֆէրդ	10 20 Պէշիք	5 15 վ.ասփ.	11 —
3 40	10 50	5 25	11 20Ֆէրդ.
4 20	11 —Գաղգի.	5 45 Պէշիք	11 20
4 50	11 10 Ֆէրդ.	6 15Ֆէրդոթ	11 50
5 30Ֆէրդ	11 20	6 20	11 55Դգ.**
5 2. վ.ասփ.	11 40	7 5	12 5
6 10	12 5	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւսարէն Կամուրջ Կամուրջէն Իսկիւսար

— —	6 30 Պէշիք	— —	7 5
— —	7 5	2 5	8 15Պէշիք.
1 45**	8 —վ.ասփ.	2 30Պէշիք	9 5
2 30 Պէշիք.	8 20 Պէշիք	3 35 վ.ասփ	9 45
3 —	9 — Պէշիք	3 50	10 10 Պէշիք
3 40	9 30	3 45Պէշիք	10 30Ֆէրդ.
3 30Ֆէրդոթ	10 —Ֆէրդ.	4 30Ֆէրդոթ	10 40
4 20	10 10 Պէշիք	4 40	11 20Ֆէրդ.
5 5	10 40	5 15 վ.ասփ.	11 20
5 20ֆէրդոթ	11 10Ֆէրդ	5 25	11 40
*5 25 վ.ասփ.	11 10	5 45 Պէշիք.	12 5
6	11 40	6 15Ֆէրդոթ	— —
— —	12 5	6 25	— —

* Այս երթեւեկութիւնն Հրէից ամիսներուն, և շաբաթ օրերը Գաղգի շպիտի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԼՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՒԵՆԱՒՈՒՑ

ԲԱՑ ԻՈՒՐԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 30	Հարեմէն Պալաճաղ (բաց ի կիրակի օրերէն)	
4 45	» » (Կիր. օրերը ժ. 5 15)	
10 40	» » (բաց ի կիրակի օրերէն)	
11 25	» » (Կիրակի օրեր ժ. 10 45ին օրերէն)	
8 —	Կամուրջէն Հարեմ Պալաճաղ (բաց ի կիրակի օրերէն)	
4 15	Կամուրջէն Հարեմ անտի Պալաճաղ (Կիր. օրերը ժ. 5)	
10 10	Կամուրջէն Հարեմ անտի Պալաճաղ (բաց ի կիրակի օրերէն)	
11 10	Կամուրջէն Հարեմ անտի Պալաճաղ (Կիրակի օրերը ժ. 10 30 ին).	

ԻՍԿԻԻՍԱՐ ՍԻՐԲԼՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՊԱՂՉԷՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՂ ՇՈՒԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 50	Իսակիւսարէն Գապաթաշ Սիրքէճի	
5 30	Իսակիւսարէն Սիրքէճի	
10 —	Իսակիւսարէն Սիրքէճի	
11 10	» Գապաթաշ (Եէնի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)	
4 50	Սիրքէճիէն Իսակիւսար	
6 15	Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսակիւսար	
10 30	Սիրքէճիէն Իսակիւսար	
11 20	Գապաթաշէն Իսակիւսար	

* Այս երթեւեկութիւնն Նոյմ. 16էն ջերմ տեղի չեն ունենար։
* Բաց ի Ուրբաթ օրերէն.

Ծան.—Օդը մթագնած եղած ատեն, լոքենասոց խնդիր գանուած տեղը պիտի ճառ. 161

GUERESON Prompte et Certaine !
Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.
CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX
PHARMACIEN DE 1re CLASSE
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'Ecole supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS
DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈԶԷՖ ԲԱՆԶՈՒՐԻ, Մեծ փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԵՐՀԱՄԷԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ-Գարու, 18 46

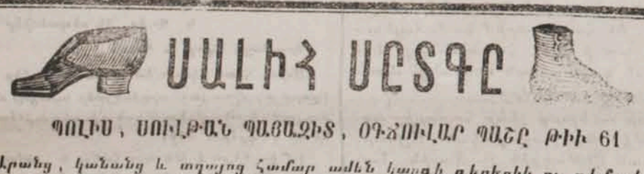

ՍԱԼԻՀ ՍԸՏԳԸ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ, ՕԴՃՈՒԼԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն կարգի գեղեցիկ ու դիմացկուն կոշիկներ կը պատրաստուին Ֆրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս յատնութիւնը գիտող յաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գներու ժանուութենէն, 2 թիւէն կ'թիւ կոշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ ղրշ աւելի պիտի ըլլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն, 4 թիւէն 6 թիւի համար 5 ղրշ յաւելում մը պիտի ըլլայ այդ տարբերութիւնեան վրայ։

Ղրշ	տեսակ	Ղրշ	տեսակ
85	ամէն տեսակ կարով պոթին կալոշ	33	կնոջ մուճակ
52	սկաբբին կարով	40	պաղատական կալոշ
140	կալոշով մոկ կարով	70	կնոջ համար պոթին կալոշ
65	պոթին կարով	45	16 թիւէն մինչ 21 թիւ պոթին կալոշ տղայոց համար
80	մէնամ կալոշ գամով	150	թէլթին և ուղտի մորթէ մոկ
140	ամէն տեսակ մոկ		
160	փայլուն մորթէ մոկ		

Տղայոց յատուկ կոշիկներու 21 թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ ղրշի յաւելուած մը պիտի ըլլայ։ Յատկապէս յանձնարարուած կոշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի ըլլայ այս գնոյն վրայ։ 43 19—24

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՀԸԲԲԿ)

ՄՈՐԻՒ ԶԿԸՆ ՅՈՒՏ ԻՒՂ

Իբրեւ ոջիլ որ լաւ Ի սորոյով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է
Մորթու ձկան հոտ իւրմ բոլոր յատկութիւններն զատ, Իրոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի
Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոշտերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճաղատութիւնը

Թոյիկներն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամէնէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով.
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԻՐ ԵՒ ՀԻՐՁԼԻ 81

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՍՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԱՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Յունվար ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած եւ ստորագրուած 906 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ գրամագլուխ. Ֆր. 5,559,255
Բաժիններու զանձումն » 1,543,300
Վճարուեալ մահուանց ապիս » 296,100
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հաստատ Ֆր. 36,699,959·12
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց Ֆր. 108,448,921·35
Վճարեալ գումարք » 141,324,497 —

Տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր Գործակատարն Պ. ԼԻՈՆԻԼ ՊՈՆՏԻ։

Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ. 27

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Ալէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինից, է դառնահամ և այդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիկական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճնճաղաուտ դայրերու ջերմտա կլիմայից վատ ու ապականելով օդերէն, օրուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար տարեանցը ստոյգ դիտութեամբն։ Այս ֆիզիկական խանգարութիւնքն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անէմ-բերի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անունները տրուած է. ջերմն և սարաւտ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատակ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդ։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառն վայրերէ բուսեալ մանրահոտ նիւթերով, կամ բաց ապրանոցներէ և ախանեներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ընչաւութեամբ։

Ալէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ընդէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որպ գործածութիւնն սառգապէս անվնասանգ և անվնաս է և օգուտ ստոյգ, մինչ թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախսի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան բէլ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 161

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ